

Svensk utgåva

Lagstiftning

Innehållsförteckning

I Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk

.....

II Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk

Kommissionen

1999/791/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr K(1999) 1551/1)** 1

1999/792/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om Frankrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr K(1999) 1551/2)** 6

1999/793/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om Luxemburgs ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr K(1999) 1551/3)** 12

1999/794/EG:	
★ Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om Tysklands ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr K(1999) 1551/4)	18
1999/795/EG:	
★ Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om Österrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr K(1999) 1551/5)	30
1999/796/EG:	
★ Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om Nederländernas ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr K(1999) 1551/6)	34
1999/797/EG:	
★ Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om den spanska regeringens ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr (1999) 1551/7)	41
1999/798/EG:	
★ Kommissionens beslut av den 8 juli 1999 om Danmarks ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (delgivet med nr K(1999) 1551/8)	47

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/1)

(Endast den engelska texten är giltig)

(1999/791/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁽¹⁾, särskilt artikel 24 i detta,

efter att ha underrättat medlemsstaterna om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands ansökan, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND

1. *Förfarande*

1. Den 30 januari 1998 gav företrädare för Förenade kungarikets handels- och industridepartement kommissionen en första presentation av innehållet i ansökan om en övergångsordning för Nordirland.
2. Genom en skrivelse av den 18 februari 1998 ansökte Förenade kungarikets regering om en övergångsordning för Nordirland enligt artikel 24 i direktivet.

3. Genom en skrivelse av den 16 oktober överlämnade Förenade kungariket ytterligare information.

2. *Elbranschens struktur och genomförandet av direktiv 96/92/EG i Nordirland*

4. Elbranschens nuvarande struktur i Nordirland utformades i april 1992 då elförsörjningsindustrin omstrukturerades och privatiserades. Det finns fyra huvudsakliga elproducenter, varav samtliga är aktiebolag.

Ballylumford Power Ltd, numera Premier Power Ltd

Belfast West Power Ltd

Coolkeeragh Power Ltd

Kilroot Power Ltd

5. Dessa kraftverk har en sammanlagd kapacitet på 2 063 MW. Två av de fyra generatorerna producerar mer än 82% av elkraften. Det finns dessutom några små generatorer som producerar el från förnybara energikällor.
6. Ett separat bolag, Northern Ireland Electricity plc (NIE) ansvarar för driften av överförings- och distributionsnätet samt för leverans och upphandling. NIE är på grund av sitt ansvar för upphandlingen förpliktat att köpa in all el som de fyra viktigaste oberoende kraftverken producerar. NIE är prisreglerat, men det är inte producenterna.

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

7. Nordirlands elsystem är inte sammanlänkat med systemet i övriga delar av Förenade kungariket, och är sammanlänkat med Republiken Irlands system genom en enda länk. Denna 300 MW länk togs åter i bruk 1995 efter att inte ha använts under 20 år, och används av båda systemen som reserv. I framtiden när handelssystemen i Nordirland och i Irland utvecklas förväntas användningen av länken att öka. En 250 MW länk till Skottland planeras också.

8. Direktiv 96/92/EG har ännu inte genomförts i Nordirland. Avsikten är emellertid att införa tillträde för tredje part baserat på offentliggjorda elpriser. Gruppen med berättigade kunder kommer att definieras som de största kunder som krävs för att varje år uppfylla bestämmelserna om marknadsöppning (jfr minimikraven om marknadsöppning i artikel 19.1 och 19.2 i direktiv 96/92/EG).

3. Övergångsordningen som anmälades av Förenade kungarikets regering

9. Tillämpningen av övergångsordningen och detta beslut är begränsade till det nordirländska territoriet.

10. Anmälan gäller ett befintligt avtal om inköp av el mellan NIE och de ovan nämnda fyra viktigaste elproducenterna som ingicks när sektorn omstrukturerades och privatiserades 1992. Enligt dessa avtal är NIE förpliktat att köpa in sitt elbehov från de fyra generatorerna. Betalningen består av två delar: i) En betalning för tillträde som baserar sig på tillträdet till produktionsenheterna och deras speciella driftgenskaper och är avsedd att bidra till finansieringen av de fasta kostnaderna, t.ex. finansieringskostnader, löner, avkastning på investerat kapital. ii) En betalning för energi som motsvarar kostnaderna för inköp och förbränning av bränsle och beräknas enligt den nivå som avtalats för varje produktionsenhet, värmegrad och bränslekostnad.

11. Avtalen upphör att gälla mellan 2001 och senast den 31 mars 2024. Avtal med förfalldatum efter 2012 kan dock upphävas från och med den 1 november 2010 om vissa villkor uppfylls.

12. För NIE kan problem uppkomma när grunden för NIE:s betalningsförpliktelser till produktionsföretagen förblir oförändrad under det befintliga avtalet även om antalet förbrukare som NIE levererar till minskar. Eftersom en stor andel av NIE:s betalning till producenterna är fast, måste dessa kostnader framöver återvinnas från en mindre kundbas som främst omfattar icke-berättigade

kunder. Detta skulle resultera i en ökning av elpriset för dessa små kunder genom en tilläggskostnad (Franchise Customer Excess Costs). Dessa kostnader skulle inte bäras endast av kunder som saknar valmöjligheter utan skulle täckas av alla kunder.

13. Åtagandena i avtalen om inköp av el kan delas in enligt följande:

Outnyttjad kapacitet

14. I och med genomförandet av direktiv 96/92/EG kommer berättigade kunder att kunna välja leverantör. Om nya auktoriserade producenter kommer in på marknaden och lyckas sälja sin el till berättigade kunder, kan de nuvarande produktionsföretagens kapacitet komma att överstiga efterfrågan på el i Nordirland. Denna situation kan komma att påverkas av byggandet av en länk mellan Nordirland och Skottland som har planerats sedan 1991.

Tilläggskostnader med anknötning till gasavtal

15. Den 1 april 1992 ingick NIE och Ballylumford Power Ltd, numera Premier Power Ltd, ett avtal om övergång till gas, enligt vilket de oljedrivna enheterna på kraftverket Ballylumford skall övergå till gas. Den största delen av gasen köps in genom ett take-and-pay-avtal kallat Long Term Interruptible 34. Detta avtal, som ingicks 1992 och gäller fram till och med 2009, innehåller priser som enligt anmälan årligen ligger 20 miljoner pund högre än rådande marknadspriser. De kostnader som blir följden av detta överförs till NIE i enlighet med inköpsavtalet.

Kostnader för gasledning

16. För införseln av gas till Nordirland måste man bygga en gasledning från Twyholm i Skottland över North Channel till Islandmagee och kraftverkspannorna måste byggas om från olja till gas. Kostnaderna uppgick till 130 miljoner pund för gasledningen och 35 miljoner pund för ombyggnaden av pannorna.

Avsvavling av rökgas

17. Slutligen kan det uppkomma kostnader till följd av eventuella framtida förändringar i miljölagstiftningen, t.ex. krav på att i efterhand anpassa utrustningen för avsvavlingen av rökgas.

Omfattning av icke-återvinningsbara kostnader

denna uppskattning kommer kostnaden för övergång till konkurrens att bestämmas.

18. Anmälan innehåller följande uppskattning av de icke-återvinningsbara kostnaderna per år (i miljoner pund):

Outnyttjad kapacitet	0–25
Tilläggskostnader med anknytning till gasavtal	0–25
Kostnader för gasledning	0–14
Kostnader för avsvavling av rökgas	0–18
Totala kostnader	0–82.

23. Leverantörerna kommer att inkassera denna kostnad från alla kunder och överföra den till NIE. Den kommer att basera sig på mängden förbrukad el i kWh och kommer att redovisas separat på kundens elräkning.

24. Vid utgången av varje räkenskapsår kommer NIE att beräkna om en för stor eller för liten kostnad tagits ut och kostnaden för följande år kommer att korrigeras för att säkerställa att compensationen inte är större än tilläggsavgiften.

19. Dessa kostnader kan uppkomma fram till och med år 2024 då det sista inköpsavtalet upphör att gälla. Enligt villkoren i de olika licenser som utfärdats till producenterna och NIE kan vissa av dessa avtal upphävas redan i början av 2010 om vissa villkor uppfylls. Avtalsvillkoren kan också omförhandlas för att minska de totala icke-återvinningsbara kostnaderna. Förenade kungarikets regering och den reglerande myndigheten betonar i anmälan att de icke-återvinningsbara kostnaderna kan godkännas som kompensationsberättigande om omförhandlingarna inte är framgångsrika.

II. RÄTTSLIG ANALYS

1. **Rättslig grund: Artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG**

25. Förenade kungarikets regering lämnade in en ansökan till kommissionen om en övergångsordning med hänsyn till föregivna driftåtaganden och driftgarantier i enlighet med artikel 24 i direktiv 96/92/EG.

2. **Krav enligt artikel 24**

26. I artikel 24 i direktiv 96/92/EG fastställs följande:

"1. De medlemsstater i vilka driftåtaganden eller driftgarantier som getts före ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elbranschens struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtagandena och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."

Återvinningsmetod

20. Anmälan har utformats under antagandet att alla berättigade icke-återvinningsbara kostnader kommer att återvinnas genom införandet av en tilläggsavgift för slutförbrukarna. Förenade kungarikets regering betonar dock att möjligheten att dela kostnaderna mellan kunderna och elindustrin måste undersökas noggrant innan ett slutgiltigt beslut kan fattas om införande av en tilläggsavgift.

21. Antagandet innebär att NIE tillåts återvinna den del av de icke-återvinningsbara kostnader som inte kan återvinnas på grund av att berättigade kunder inte köper el från NIE genom att införa en tilläggsavgift (Franchise Customer Excess Costs) för användningen av elnätet för att täcka kostnaden för övergång till konkurrens.

22. Tre månader före utgången av varje räkenskapsår kommer NIE att göra en bedömning av tilläggsavgiften för följande räkenskapsår, med beaktande av faktorer såsom förväntat tillträde till produktion enligt avtalen om inköp av el, systemets totala behov och efterfrågan från berättigade kunder som inte köper el från NIE. Utgående från

27. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:
28. A. *Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier*
- 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
 - 2) Driftåtagandet eller driftgarantierna måste ha getts före den 20 februari 1997.
 - 3) Ett orsakssamband mellan ikraftträdande av direktiv 96/92/EG och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.
29. B. *Krav avseende åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen*
- 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktiv 96/92/EG.
 - 2) Övergångsordningen måste ha begränsad varaktighet och kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla.
 - 3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen måste vara de minst restriktiva som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elbranschens struktur.
32. De berörda åtgärderna grundar sig på ett rent kompensationsssystem, dvs. ett system som innebär att en medlemsstat tillämpar avgifter för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som har uppstått genom tillämpningen av direktiv 96/92/EG.
33. I det aktuella fallet förutsätter tillämpningen av sådana avgifter inte ett undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG och kan därför inte anses utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktivet.
34. Denna slutsats påverkas inte av det faktum att åtgärder av den typ som avses i detta fall kan leda till mycket betydande snedvridningar av den gemensamma elmarknaden. Kommissionen erkänner att betalandet av sådana avgifter kan medföra ekonomiska följder som i väsentlig grad påminner om följderna av ett totalt eller delvis undantag från vissa av de skyldigheter som anges i kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG. Snedvridningarna har dock en sådan karaktär att de inte utgör en följd av ett sådant särskilt undantag som anges i direktivet. Det att en kompensationsbetalning överförs till vissa elproducenter och att den finansieras genom en avgift som debiteras förbrukarna, är en åtgärd som inte direkt nämns i direktivet, men som måste undersökas mot bakgrund av konkurrensreglerna och särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Enligt denna hypotes skall åtgärder som medför liknande ekonomiska följder behandlas på ett enhetligt sätt, oberoende av det relevanta förfarande i varje enskilt fall.
35. Mot bakgrund av att artikel 24 i direktiv 96/92/EG inte kan tillämpas är det därför inte nödvändigt att bedöma de ovan nämnda ytterligare kraven A.1, A.2, A.3 eller B.2 och B.3.

3. *Bedömning av övergångsordningen för Förenade kungariket*

30. I det aktuella fallet är det inte nödvändigt att beträffande den anmälda övergångsordningen avgöra huruvida kraven A.1, A.2, A.3 eller B.2 och B.3 uppfylls eller inte, eftersom övergångsordningens åtgärder inte förutsätter ett undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG och sålunda inte uppfyller krav B.1 ovan.
31. För att ett system som en medlemsstat väljer skall utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktiv 96/92/EG, måste det utgöra undantag från kraven i kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG, vilket anges ovan.

4. *Slutsats*

36. Den ansökan om en övergångsordning som har anmälts av Förenade kungarikets regering enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG har bedömts i enlighet med artikel 24.1 och 24.2 i direktivet. Kommissionen kommer fram till att en övergångsordning enligt artikel 24 inte kan och inte behöver godkännas i detta avseende, eftersom de valda åtgärderna inte utgör undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet. Ordningen omfattar överföring av kompensationsbetalningar till vissa elproducenter vilket finansieras genom en avgift för konsumenterna. Dessa åtgärder berörs inte direkt av direktiv 96/92/EG utan måste granskas enligt reglerna om statligt stöd, särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Detta beslut gäller Förenade kungarikets ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG som anmäldes till kommissionen den 18 februari 1998 och kompletterades den 16 oktober 1998. Anmälan gäller följande:

Avtal om inköp av el som ingåtts mellan NIE och Ballylumford Power Ltd (numera Premier Power Ltd), Belfast West Power Ltd, Cookeeragh Power Ltd och Kilroot Power Ltd.

Artikel 2

Den övergångsordning som har anmälts av Förenade kungarikets regering omfattar inga åtgärder som utgör undantag från

kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG i den mening som avses i artikel 24.2 i direktivet. Artikel 24 kan därför inte tillämpas på övergångsordningen som har anmälts av Förenade kungarikets regering.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar

Christos PAPOUTSIS

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Frankrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/2)

(Endast den franska texten är giltig)

(1999/792/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
 DETTA BESLUT

överföring av el, inbegripet import och export, genomförs av EDF.

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁽¹⁾, särskilt artikel 24 i detta,

efter att ha underrättat medlemsstaterna om Republiken Frankrikes ansökan enligt artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND

1. *Förfarande*

- Genom en skrivelse av den 19 februari 1998 till kommissionen ansökte de franska myndigheterna om att omfattas av en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG.
- Den 4 november 1998 erhöll kommissionen ytterligare information från de franska myndigheterna beträffande denna ansökan.

2. *Elsektorns struktur i Frankrike*

- Elsektorn i Frankrike kännetecknas av att Electricité de France (EDF) innehar en monopolställning inom produktion, överföring och distribution av el. EDF står för över 90 % av Frankrikes elproduktion och eldistribution. All

3. *Avreglering av elmarknaden: införlivande av direktiv 96/92/EG*

- Den nya lagen om elsektorn, med titeln Modernisation et développement du service public (Modernisering och utveckling av allmännyttiga tjänster), togs upp till första behandling i parlamentet i februari 1999. Man förväntar sig en omröstning om lagen i september 1999.

- Lagen inriktar sig främst på följande:

— Berättigade kunder: kunder som förbrukar mer än 100 GWh per år kommer att vara berättigade. Detta måste motsvara minimikravet i direktivet, dvs. 26,48 %. Distributörer kommer att vara berättigade att distribuera el endast till sina berättigade kunder.

— Nya produktionsanläggningar: Frankrike har valt tillståndsförfarandet för sitt fleråriga investeringsprogram, kompletterat med ett anbuds förfarande.

— Tredje parts tillträde till nätet styrs av de offentliggjorda priserna för överföring.

— EDF kommer fortsättningsvis att vara ett vertikalt integrerat företag. För att uppfylla villkoren i direktivet kommer EDF att separera sin bokföring för verksamhetsgrenarna produktion, överföring och distribution från bokföringen för annan verksamhet. Dessutom är det nödvändigt att den ansvarige för överföringsnätet inte är involverad i förvaltningen av övrig verksamhet utan anknytning till överföringsnätet.

— En oberoende elkommision kommer att ansvara för regleringen av marknaden. Elkommisionens beslutsbefogenheter kommer i huvudsak att begränsas till att avgöra tvister.

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

4. Övergångsordningen som anmälts av de franska myndigheterna

4.1 Inledning

6. De franska myndigheterna har anmält följande övergångsåtgärder genom tillämpning av artikel 24 i direktiv 96/92/EG:

— Avtal för inköp av el från oberoende producenter under perioder med hög förbrukning.

— Åtaganden med anknytning till bldreaktorn Superphénix.

— Åtaganden med anknytning till finansieringen av det särskilda pensionssystemet för de anställda inom el- och gasindustrin.

7. Den övergångsåtgärd som gäller åtaganden med anknytning till finansieringen av det särskilda pensionssystemet för de anställda inom el- och gasindustrin fogades till anmälan genom skrivelsen av den 4 november.

8. Den togs inte med i den första anmälan av den 19 februari. De franska myndigheterna påpekade visserligen problemet med pensioner i denna anmälan, men tog inte med detta problem, eftersom de ansåg att direktiv 96/92/EG inte täcker sociala frågor. Efter diskussioner i denna fråga mellan kommissionen och medlemsstaterna tillfogade de franska myndigheterna denna åtgärd genom sin skrivelse av den 4 november.

4.2 Närmare uppgifter om de anmälda åtgärderna

4.2.1 Avtal om inköp av el från oberoende producenter under perioder med hög förbrukning

a) Åtagandenas karaktär

9. EDF var förpliktat att köpa den el (upp till 8 MVA) som producerades av de små oberoende kraftverken under perioder med hög förbrukning. Denna förpliktelse häreörde från dekret nr 55-662 från 1955, ändrat 1994.

10. Myndigheterna upphävde inköpsförpliktelsen för nya anläggningar från och med januari 1995. Alla anläggningar som hade erhållit nödvändiga tillstånd före detta datum kan dra nytta av de ovan nämnda förmånliga inköpsvillkoren.

11. Ersättningsvillkoren försämrades avsevärt efter 1993, men ersättningen var fortfarande tillräcklig för att säkerställa att de små kraftverkens operatörer fortsatte att göra investeringar.

12. I april 1997 ingicks ett avtal om tillhandahållande av tjänster mellan EDF och den franska staten om mer betydande prisnedsättningar. Nya leveransavtal ingicks med de små anläggningarna för perioder med hög förbrukning. Avtalen ingicks för en tid av 15 år minus den tid som förflutit sedan anläggningarna togs i bruk. Anläggningarna kommer att utnyttjas endast när behov uppstår inom elsystemet. Ersättningen omfattar en fast betalning och ersättning för den levererade energin. Alla producenter som inte önskade fortsätta under dessa förhållanden erbjöds att köpa tillbaka sina anläggningar för en summa motsvarande kostnaderna minus redan erhållna intäkter.

13. De franska myndigheterna betonar att EDF:s exklusiva rättigheter inom elsektorn inte längre kommer att kunna hjälpa företaget att bära de kostnader som uppkommer genom dessa avtal.

b) Summan av icke-återvinningsbara kostnader

14. Åtagandena till följd av leveransavtalen mellan EDF och de oberoende producenterna gäller 516 MW installerad kapacitet.

15. De franska myndigheterna bedömer att åtagandet, om det begränsas till de förutsebara fasta betalningar som anges i avtalet, kommer att vara i storleksordningen 250 miljoner franska franc (1997 års värde) per år fram till dess att det sista avtalet upphör att gälla år 2012.

c) Metod för återvinning av kostnader

16. EDF:s kostnader skulle finansieras genom en fond som alla användare betalar ett bidrag till: leverantörer, egenproducenter och slutförbrukare som importerar eller köper in el inom gemenskapen. Bidraget skulle grunda sig på antalet levererade, köpta eller producerade kilowattimmar. Det skulle fördelas proportionellt mellan leverantörerna till berättigade kunder och leverantörerna till icke-berättigade kunder.

17. Hittills har inte något definitivt beslut fattats eller någon exakt beräkningmetod fastställt. De franska myndigheterna lade fram dessa åtgärder preliminärt och under förutsättning att de godkänns av det franska parlamentet.

4.2.2 Åtaganden med anknytning till kraftverket Superphénix

framtida utgifterna och beräkningen av avgifterna komma att ändras.

a) Åtagandenas karaktär

25. Myndigheterna presenterade dessa åtgärder preliminärt och under förutsättning att de godkänns av det franska parlamentet.

18. Bridreaktorn Superphénix började byggas 1976. Kriticitet nåddes 1985. År 1994 omvandlades kraftverket till forskningsanläggning.

4.2.3 Åtaganden med anknytning till finansieringen av det särskilda pensionssystemet

19. Den 28 februari 1997 stängdes reaktorn. Den 2 februari 1998 beslöt den franska regeringen att Superphénix skulle stängas för gott.

a) Åtagandenas karaktär

20. Företaget NERSA (51% EDF, 33% ENEL och 16% SBK) bildades för att bygga och driva kraftverket. Från och med den 1 januari 1998 är SBK och ENEL inte längre parter i NERSA. EDF ansvarar för alla kostnader för stängningen och nedläggningen.

26. I de nationella reglerna för anställda inom el- och gasindustrin fastställs ett särskilt pensionssystem. Arbetsgivarna har inte avsatt någon reserv för dessa framtida åtaganden i bokföringen.

b) Summan av icke-återvinningsbara kostnader

b) Summan av icke-återvinningsbara kostnader

21. EDF:s framtida utgifter beräknas uppgå till ca 12,7 miljarder franska franc (1997 års värde) vid utgången av räkenskapsåret 1998. Dessa utgifter inkluderar EDF:s andel i avvecklingen av NERSA, förlust av eget kapital till följd av avvecklingen och utgifter för slutsteget i bränslecykeln, samt alla utgifter för stängning och nedläggning av kraftverket.

27. Om reglerna beträffande personalen bibehålls kommer detta att innebära en tilläggskostnad som kommer att öka avsevärt från och med år 2000. De franska myndigheterna påpekar att före avregleringen kunde denna tilläggskostnad täckas genom arbetsgivarnas exklusiva rättigheter på elmarknaden. Myndigheterna tillhandahåller ingen beräkning eller uppskattning av denna tilläggskostnad. I sin anmälan ger de ingen information om de framtida pensionerna eller om en eventuell ändring av reglerna beträffande personal i den nya ellagen.

22. I beräkningen har ett lån beviljat av Commissariat à l'Energie atomique (Atomenergikommissionen) på 2,1 miljarder franska franc dragits ifrån, eftersom man antar att återbetalning inte kommer att vara nödvändig, eftersom lånet skall betalas tillbaka endast i fall av tillräckligt tillträde till Superphénix.

c) Metod för återvinning av kostnader

c) Metod för återvinning av kostnader

23. EDF:s kostnader skulle finansieras genom en fond som alla användare betalar ett bidrag till: leverantörer, egenproducenter och slutförbrukare som importerar eller köper in el inom gemenskapen. Bidraget skulle grunda sig på antalet levererade, köpta eller producerade kilowattimmar. Det skulle fördelas proportionellt mellan leverantörerna till berättigade kunder och leverantörerna till icke-berättigade kunder.

28. I anmälan anges ingen metod för finansiering av denna framtida utgift.

II. RÄTTSLIG ANALYS

1. Rättslig grund: Artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG

24. Eftersom en del av förfalodatumen ännu ligger långt fram i tiden, och med tanke på möjlig utveckling inom teknik, säkerhet och miljö, kan uppskattningarna av de

29. De franska myndigheterna ansökte om att en övergångsordning skall beviljas med hänsyn till föregivna driftåtaganden och/eller driftgarantier i enlighet med artikel 24 i direktiv 96/92/EG. De begärde dock inte uttryckligen undantag från bestämmelserna i kapitlen IV, VI och VII.

2. Krav enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG

30. I artikel 24 i direktiv 96/92/EG fastställs följande:

"1. De medlemsstater i vilka driftåtaganden eller driftgarantier som getts för ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sektretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtagandena och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."

31. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG (nedan kallat direktivet) och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:

A. Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier

- 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
- 2) Driftåtagandet eller driftgarantin måste ha getts före den 20 februari 1997.
- 3) Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.

B. Krav avseende åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen

- 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet.
- 2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla.

- 3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen skall vara de minst restriktiva som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur.

3. Bedömning av den franska övergångsordningen

3.1 Producenter under perioder med hög förbrukning

32. I det aktuella fallet som gäller Frankrikes övergångsordning för åtaganden med anknytning till inköpsavtal för el producerad av oberoende producenter under perioder med hög förbrukning respektive åtaganden med anknytning till en permanent stängning av kraftverket Superphénix, är det inte nödvändigt att bedöma huruvida kraven A.1, A.2, A.3, B.2 och B.3 är uppfyllda.
33. Detta beror på att en övergångsordning enligt artikel 24 i direktivet måste omfattas av undantag från kraven i kapitlen IV, VI och VII i direktivet, vilket anges ovan.
34. De berörda åtgärderna grundar sig på ett kompensations- eller avgiftssystem som en medlemsstat inför för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som uppstått genom tillämpningen av direktivet.
35. För tillämpningen av sådana avgifter i det aktuella fallet krävs inget undantag från de ovan nämnda kapitlen i direktivet och därför kan systemet inte anses utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktivet.
36. Åtgärderna i fråga utgör inte undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet och uppfyller således inte krav B.1 ovan.
37. Det faktum att liknande åtgärder kan förorsaka mycket stora snedvridningar på den inre marknaden för el påverkar inte denna slutsats.
38. Kommissionen anser att betalningen av sådana avgifter kan få i grunden samma ekonomiska konsekvenser som ett fullständigt eller delvis undantag från vissa av förpliktelserna i kapitlen IV, VI och VII i direktivet. Dessa snedvridningar har dock den egenskapen att de inte kan skapas genom sådana särskilda undantag som avses i direktivet.

39. Överföring av en kompensationsbetalning till vissa elproducenter, finansierad genom en avgift för förbrukarna, är därför en åtgärd som inte direkt berörs av direktivet utan som måste granskas enligt konkurrensreglerna, särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Utgående från denna slutsats förstås att åtgärder med liknande ekonomisk effekt kommer att behandlas på motsvarande sätt, oberoende av det tillämpliga förfarandet i varje enskilt fall.
40. Eftersom artikel 24 i direktivet inte är tillämplig är det inte nödvändigt att bedöma de ovan nämnda ytterligare kraven A.1, A.2 och A.3 och B.2 och B.3.

3.2 Superphénix

41. I detta fall är det, när det gäller Frankrikes övergångsordning för åtaganden med anknytning till en permanent stängning av kraftverket Superphénix, inte nödvändigt att bedöma huruvida kraven i A.1, A.2, A.3, B.2 och B.3 uppfylls.
42. Detta beror på att en övergångsordning enligt artikel 24 måste gälla undantag från kraven i kapitlen IV, VI och VII i direktivet, vilket anges ovan.
43. De berörda åtgärderna grundar sig på ett kompensations- eller avgiftssystem som en medlemsstat genomför för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som orsakas genom tillämpningen av direktivet.
44. Tillämpningen av sådana avgifter kräver inte undantag från de ovan nämnda kapitlen i direktivet och kan därför inte betraktas som en övergångsordning enligt artikel 24 i direktivet.
45. Åtgärderna i fråga utgör inte undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet och uppfyller således inte krav B.1.
46. Det faktum att liknande åtgärder kan förorsaka mycket stora snedvridningar på den inre marknaden för el påverkar inte denna slutsats.
47. Kommissionen anser att betalning av sådana avgifter kan få i grunden samma ekonomiska konsekvenser som ett fullständigt eller delvis undantag från vissa av förpliktelserna i kapitlen IV, VI eller VII i direktivet. Dessa snedvridningar har dock den egenskapen att de inte kan skapas genom sådana särskilda undantag som avses i direktivet.

48. Överföring av kompensationsbetalning till vissa elproducenter, finansierad genom en avgift för förbrukarna, är därför en åtgärd som inte direkt berörs av direktivet utan som måste granskas enligt tillämpliga regler i fördragen.
49. Eftersom artikel 24 i direktivet inte är tillämplig är det inte nödvändigt att bedöma kraven i A.1, A.2, A.3, B.2 och B.3.

3.3 Åtaganden med anknytning till det särskilda pensionssystemet

50. Det är kommissionens uppfattning att den information som de franska myndigheterna lämnat om möjliga åtgärder för att minska problemen med det särskilda pensionssystemet för anställda inom el- och gasindustrin inte är tillräckligt detaljerad för att kommissionen skall kunna fatta ett beslut i enlighet med artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Detta beslut gäller Frankrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG som lämnades in till kommissionen den 19 februari 1998 och kompletterades den 4 november 1998. Denna ansökan gäller

- avtal för EDF:s (Electricité de France) inköp av el från oberoende producenter under perioder med hög förbrukning,
- EDF:s åtaganden med anknytning till brytdreaktorn Superphénix,
- Åtaganden med anknytning till finansieringen av det särskilda pensionssystemet för anställda inom el- och gasindustrin.

Artikel 2

Den övergångsordning som Frankrike anmält beträffande EDF:s åtaganden med anknytning till avtalen om inköp av el pro-

ducerad av oberoende producenter under perioder med hög förbrukning och beträffande EDF:s åtaganden med anknytning till bldreaktorn Superphénix omfattar inga åtgärder som enligt definitionen i artikel 24.2 i direktiv 96/92/EG skulle utgöra undantag från kapitlen IV, VI eller VII i det direktivet. Artikel 24 i direktiv 96/92/EG är därför inte tillämplig på den övergångsordning som har anmälts av Frankrike.

Artikel 3

Åtgärderna avseende åtagandena med anknytning till finansieringen av det särskilda pensionssystemet för de anställda inom

el- och gasindustrin godkänns inte i detta beslut enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar
Christos PAPOUTSIS
Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Luxemburgs ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/3)

(Endast den franska texten är giltig)

(1999/793/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁽¹⁾, särskilt artikel 24 i detta,

efter att ha underrättat medlemsstaterna om Storhertigdömet Luxemburgs ansökan enligt artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG, och

av följande skäl:

100 GWh per år, vilket utgör ca 45% av den totala nationella förbrukningen.

5. I Luxemburg är marknaden för leverans av el uppdelad mellan Cegedel, ett företag med statlig ägarmajoritet som levererar 70% av den nationella förbrukningen, och Sotel, ett företag ägt av den tunga industrin som levererar till denna industri samt till järnvägarna motsvarande 30% av den nationella förbrukningen. Sedan 1927 innehar Cegedel tillstånd för distribution och exklusiv rättighet att leverera el till allmänheten. Cegedel fungerar också som systemansvarig för överföringssystemet och importerar 92,8% av sitt elbehov från Tyskland enligt ett långvarigt avtal med RWE. Resterande 7% köps in från små privata eller offentliga producenter, oftast baserade på vattenkraft och kraftvärme.

I. BAKGRUND**1. Förfarande**

1. Genom en skrivelse av den 13 februari 1998 lämnade Luxemburgs energiministerium in en ansökan till kommissionen om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG.
2. Genom en skrivelse av den 20 oktober 1998 överlämnade ovannämnda ministerium kompletterande information till kommissionen.
3. Den 15 december 1998 ägde ett bilateralt möte rum mellan företrädare för kommissionen och företrädare för ovannämnda ministerium.

2. Elbranschen och genomförandet av direktiv 96/92/EG i Luxemburg

4. Luxemburg har ännu inte genomfört direktiv 96/92/EG. Lagförslaget av den 16 december 1998 omfattar ett system med reglerat tillträde för tredje part. Berättigade till tillträde till nätet är slutförbrukare som förbrukar mer än

3. Övergångsordningen som anmäldes av Luxemburgs regering

6. Den ansökan som Luxemburg lämnat in består av flera punkter och hänvisar både till artikel 24.1 och 24.3 i direktiv 96/92/EG.

3.1 Artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG

7. Luxemburg anser att avtalet mellan Cegedel och RWE om leverans av el (faktiska avtalsparter är den luxemburgska staten, Société Electrique de l'Our SA och RWE AG), som ursprungligen ingicks den 30 april 1963 och som ändrats flera gånger och upphör att gälla den 31 december 2000, skall betraktas som ett åtagande enligt artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG. Avtalet innehåller en klausul om exklusiv leveransrättighet till förmån för RWE. Cegedel levererar till stora industriella konsumenter med en årlig förbrukning på över 100 GWh, vilka från och med den 19 februari 1999 kommer att vara berättigade enligt direktiv 96/92/EG. Om dessa berättigade kunder skulle välja en annan leverantör än Cegedel, skulle RWE kunna ändra sina nuvarande priser för leverans till Cegedel. För att skydda Cegedels position ansö-

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

ker Luxemburgs regering om en övergångsordning till och med den 31 december 2000, det datum då leveransavtalet upphör att gälla. Anmälan innehåller inga specifika uppgifter om åtgärder inom ramen för övergångsordningen.

3.2 På grundval av artikel artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG

8. Med hänsyn till den ringa storleken på Luxemburgs system och det faktum att Luxemburg uttryckligen nämns i artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG ansöker Luxemburgs regering om följande:
- Undantag från artikel 14.3 i direktiv 96/92/EG: "De skall inkludera en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhet i noter till redovisningarna." Luxemburg ansöker om att balansräkningen och resultaträkningen för de verksamhetsgrenar som skall särredovisas (produktion, överföring, distribution, verksamhet utanför elbranschen) inte skall inkluderas i noterna till den offentliggjorda årsredovisningen, utan endast skall ingå i den interna bokföringen.
 - Restriktiv tolkning av artikel 20.1 i direktiv 96/92/EG: "i) oberoende producenter och egenproducenter att förhandla om tillträde till systemet för försörjning av sina egna fastigheter och dotterbolag i samma medlemsstat eller i en annan medlemsstat genom det sammanlänkade systemet". Luxemburg kräver dels att definitionen av "dotterbolag" skall baseras på rådets direktiv 83/349/EEG⁽²⁾, senast ändrat genom direktiv 90/605/EEG⁽³⁾, i vilket det föreskrivs att minst 50% av aktierna skall innehas av moderföretaget, dels att tillträdesrätten begränsas till situationer då egenproducenten producerar ett elöverskott och försörjningen av fastigheterna eller dotterbolagen begränsas till dessa överskottsmängder.

II. RÄTTSLIG ANALYS

1 Rättslig grund: Artikel 24 i direktiv 96/92/EG

9. Luxemburgs regering lämnade in en ansökan enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG. Ansökan innehåller följande två delar som måste bedömas separat:

- En ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24.1 och 24.2.
- En ansökan om undantag för små isolerade system enligt artikel 24.3.

2. Övergångsordningen för avtalet om leverans av el

2.1 Krav enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG

10. I artikel 24 i direktiv 96/92/EG fastställs följande:

"1. De medlemsstater i vilka driftåtagande eller driftgarantier som getts före ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elbranschens struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtaganden och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."

11. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta samtliga följande kriterier:

A. Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier

- Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
- Driftåtagandet eller driftgarantierna måste ha getts före den 20 februari 1997.
- Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.

B. Krav avseende åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen

- Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet.

⁽²⁾ EGT L 193, 18.7.1983, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 317, 16.11.1990, s. 60.

- 2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla.
- 3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen skall vara de minst restriktiva som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elbranschens struktur.

2.2 Bedömning av övergångsordningen för Luxemburg

A. Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier

12. I sin ansökan bifogade Luxemburg en kopia av det berörda leveransavtalet. Avtalsparterna är på inköpsidan den luxemburgiska staten, med rätt att agera genom Cegedel, och på säljsidan RWE AG och det luxemburgbaserade SEO SA. Avtalet ingicks ursprungligen 1963, men har förnyats och ändrats flera gånger. Den 22 oktober 1990 gjordes en ändring (punkt 6 i avtalet) enligt vilken avtalets nuvarande giltighetstid sträcker sig till och med den 31 december 2000.
13. Utgående från dessa uppgifter anser kommissionen att krav A.1 och A.2 i detta fall är uppfyllda.
14. Beträffande krav A.3 är det nödvändigt att medlemsstaten i tillräcklig utsträckning kan visa att det berörda åtagandet skulle resultera i särskilda svårigheter eller icke-återvinningsbara kostnader till följd av genomförandet av direktivet som försätter den förpliktade parten i en situation som gör det praktiskt eller ekonomiskt omöjligt att uppfylla åtagandet i fråga. Detta skulle vara fallet om det rörde sig om ett take-or-pay-avtal, dvs. om det i avtalet fastställdes en fast mängd som köparen måste betala för oberoende av om det är omöjligt för honom att sälja denna mängd vidare till ett försäljningspris som täcker inköpspriset. I en sådan situation kan icke-återvinningsbara kostnader uppstå som, om de förorsakar oacceptabla svårigheter, berättigar till tillämpning av en övergångsordning.
15. Emellertid innehåller det berörda avtalet inga take-or-pay-klausuler, dvs. det finns inga långsiktiga minimimängder som inköparen måste betala för. Avtalet är flexibelt eftersom den faktiskt inköpta/förbrukade elmängden (MWh) fastställs i efterhand. Också när det gäller betalningar för kapacitet (MW) innehåller avtalet flexibla villkor så att dessa betalningar kan anpassas med relativt korta tidsfrister. I allmänhet indexeras priserna med formler som beaktar kolpriserna och arbetskostnaderna. I punkt 9.2 i avtalet fastställs dessutom uttryckligen en allmän omförhandlingsrätt för båda parter om de ekonomiska förhållandena förändras avsevärt.
16. Om berättigade kunder som för närvarande får sin elförsörjning från Cegedel skulle byta till en annan leverantör, skulle Cegedel kunna anpassa sina inköp från RWE. Det föreligger således ingen risk att Cegedel skulle hamna i en situation där företaget skulle tvingas köpa in el från RWE som det inte kan sälja vidare till sina kunder.
17. I detta avseende är det viktigt att förstå att en förlust av kunder mycket väl kan leda till en situation där Cegedel förlorar marknadsandelar. Detta kan visserligen leda till lägre vinstmarginaler på grund av fasta omkostnader eller på grund av att företaget förlorar sin mängdrabatt hos RWE. Men detta betraktas som en normal affärsrisk, som visserligen är en konsekvens av införandet av konkurrens genom direktiv 96/92/EG, men inte utgör en icke-återvinningsbar kostnad enligt artikel 24 i direktivet.
18. Luxemburgs regering framhåller exklusivitetklausulen i leveransavtalet som ett argument. RWE har exklusiv rättighet att leverera all el till Luxemburgs offentliga försörjningssystem, med undantag för Cegedels egenproduktion från vattenkraft och kraftvärme samt ett begränsat överskott från industrins egenproduktion.
19. Det är dock viktigt att tydligt skilja mellan denna typ av exklusivitetklausul och den ovan beskrivna take-or-pay-klausulen. Endast take-or-pay-klausuler kan resultera i icke-återvinningsbara kostnader som omfattas av artikel 24 i direktivet. Det faktum att exklusivitetklausulen minskar Cegedels valmöjligheter utgör inte ett åtagande som inte kan uppfyllas på grund av att Cegedel kan förlora berättigade kunder. Även om inköpsmängden från RWE kan minska, är detta inte beroende av exklusivitetklausulen.
20. Trots ovanstående skall i detta beslut inte avgöras huruvida denna eller liknande exklusivitetklausuler är förenliga med konkurrensreglerna i EU-fördraget, framför allt efter avregleringen av elmarknaden genom direktiv 96/92/EG. I detta beslut skall inte heller avgöras huruvida en distributörs (Cegedel) rättighet att agera som berättigad kund för de mängder som förbrukas av berättigade kunder inom dennes distributionssystem, enligt bestämmelserna i artikel 19.3 i direktiv 96/92/EG, strider mot den nämnda exklusivitetklausulen.

21. Sammanfattningsvis anser kommissionen att det berörda avtalet inte kan förorsaka icke-återvinningsbara kostnader för Cegedel, eftersom Cegedel kan anpassa sina inköpsmängder till de mängder som företaget säljer till sina kunder. Det finns således inte tillräckliga belägg för att direktivets ikraftträdande skulle kunna göra det omöjligt för Cegedel att uppfylla sina åtaganden enligt kravet i artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG.

B. Krav avseende åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen

22. I anmälan ansöks om en övergångsordning till och med den 31 december 2000. I ansökan specificeras dock inte vilka åtgärder som skulle tillämpas eller ingå i övergångsordningen. I anmälan görs ingen särskild ansökan om undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktiv 96/92/EG.

23. Mot bakgrund av ovanstående slutsats om att övergångsordningen uppenbarligen inte uppfyller krav A.3 enligt artikel 24.1 i direktivet, är det inte nödvändigt att vidare bedöma kraven avseende åtgärderna i den anmälda övergångsordningen.

24. Anmälan innehåller ingen uppgift om att Luxemburg skulle planera att inrätta en stödmekanism för att kompensera berörda elföretag. Om ett sådant finansiellt stödssystem planeras, kan det behöva anmälas enligt artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget. Utgående från denna slutsats förstås att åtgärder med liknande ekonomisk effekt kommer att behandlas på motsvarande sätt.

3. Undantag på grund av det luxemburgska systemets ringa storlek

3.1 Krav enligt artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG

25. I artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG fastställs följande: "Medlemsstater som, efter det att direktivet har trätt i kraft, kan visa att det finns påtagliga problem för driften av deras små isolerade system, kan ansöka om undantag från tillämpliga bestämmelser i kapitlen IV, V, VI och VII, vilka kan beviljas av kommissionen. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Denna punkt skall också vara tillämplig på Luxemburg."

26. Enligt denna bestämmelse skall kommissionen i liknande fall vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:

1) Bestämmelsen i direktivet tillämpas i allmänhet endast för små isolerade system. I artikel 2.23 i direktivet anges att med ett "litet isolerat system" avses "varje system med en konsumtion om mindre än 2 500 GWh under 1996, där mindre än 5 % av årskonsumtionen erhålls genom sammanlänkning med andra system". Luxemburg nämns uttryckligen som undantag.

2) Åtgärderna skall utgöra undantag från kapitlen IV, V, VI och VII i direktivet.

3) Medlemsstaterna skall efter ikraftträdandet visa att det finns påtagliga problem för driften av deras små isolerade system.

4) När kommissionen beslutar om en ansökan, granskar den om de berörda åtgärderna är proportionerliga, vilket innebär att de föreslagna åtgärderna skall vara de minst restriktiva för handel och konkurrens som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima.

3.2 Bedömning av de begärda undantagen

3.2.1 Särdrag avseende Luxemburg

27. I fallet Luxemburg är det inte nödvändigt att avgöra om det rör sig om ett litet isolerat system enligt definitionen i artikel 2.23 i direktiv 96/92/EG, eftersom det i artikel 24.3 i direktivet uttryckligen anges att detta är tillämpligt på Luxemburg.

3.2.2 Undantag från artikel 14 i direktiv 96/92/EG

28. I artikel 14.3 andra meningen i direktiv 96/92/EG fastställs följande: "De [de integrerade elföretagen] skall inkludera en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhet i noter till redovisningarna."

29. Luxemburg ansöker om att balansräkningen och resultaträkningen för de verksamhetsgrenar som skall särredovisas (produktion, överföring, distribution, verksamhet utanför elbranschen) inte skall inkluderas i noterna till den offentliggjorda årsredovisningen, utan endast skall ingå i den interna bokföringen.

30. Luxemburg framför följande argument: För det första innebär det på grund av den ringa storleken hos Cegedels system, och särskilt hos överföringssystemet, onödigt administrativt arbete att offentliggöra en särredovisning för överföring och distribution. För det andra vill man förhindra att kostnaderna i leveransavtalet med

- RWE blir officiellt kända, eftersom Cegedel är beroende av denna enda leverantör för 90% av sitt elbehov. Detta kan få negativa effekter på Cegedels förhandlingsposition gentemot konkurrenter som endast bör få kännedom om genomsnittskostnaderna för elleveranserna. För det tredje skulle det faktum att all verksamhet utanför elbranschen redan särredovisas, eftersom den utgör en separat rättslig enhet, kunna rättfärdiga att Cegedel inte behöver offentliggöra någon särredovisning.
31. Som "påtagliga problem" enligt artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG kan två saker framhållas.
32. För det första, det ovan nämnda administrativa merarbetet för Cegedel, om företaget måste offentliggöra en särredovisning. Men kravet på offentliggörande i artikel 14 i direktiv 96/92/EG avser inte särredovisning av specifika konton, utan endast av den årliga balansräkningen och resultaträkningen. En samlad (icke särredovisad) årsredovisning måste i alla fall offentliggöras. Även särredovisning av den löpande interna bokföringen måste säkerställas. En korrekt särredovisning av den löpande interna bokföringen innebär definitivt det största administrativa merarbetet för elföretagen. Att endast inkludera motsvarande balansräkning och resultaträkning i noterna till årsredovisningen, som i alla fall skall publiceras, kan inte anses innebära avsevärt administrativt merarbete.
33. För det andra, den ovan nämnda konkurrensmässiga nackdel det skulle innebära om konkurrenterna skulle få insyn i kostnaderna i leveransavtalet mellan Cegedel och RWE.
34. Under antagandet att Luxemburgs önskan att undvika insyn i leveransavtalets kostnader utgör ett legitimt mål, måste man avgöra huruvida de föreslagna åtgärderna är de minst restriktiva som skäligen behövs för att nå detta mål.
35. Ett av de viktigaste målen med den vertikala separeringen mellan produktion, överföring och distribution, som erhålls genom en öppen särredovisning av bokföringen i kombination med att den ansvarige för överföringssystemet är oberoende i enlighet med artikel 7.6 i direktiv 96/92/EG, är att säkerställa icke-diskriminerande tillträde till överförings- och distributionssystemet och en korrekt beräkning och möjlighet till granskning av de överföringspriser som tredje part skall betala att få tillträde till överförings- och distributionssystemet.
36. Överföringssystemets funktion och insynen i dess kostnader har en nyckelroll för funktionen av den inre marknaden för el, framför allt eftersom överföringssystemet används för transitering av el och gränsöverskridande handel med el mellan medlemsstaterna.
37. Av de fyra verksamhetsgrenar som skall särredovisas, nämligen produktion, överföring, distribution och verksamhet utanför elbranschen, förefaller därför insyn i överföringsverksamheten att vara av yttersta vikt.
38. Kommissionen anser att åtminstone den årliga balansräkningen och resultaträkningen för överföringsverksamheten bör offentliggöras i noterna till den samlade årsredovisningen. Under en begränsad period skulle Cegedel kunna befrias från att inkludera balansräkningen och resultaträkningen för verksamhetsgrenarna produktion och distribution, för att Luxemburg skulle få möjlighet att uppnå målet att skydda de kostnadsuppgifter som ingår i det dominerande leveransavtalet. Detta bör kunna uppnås med en samlad balansräkning och resultaträkning för alla verksamhetsgrenar, där överföringssystemet helt enkelt inte tas med.
39. Eftersom det inte finns någon tidsbegränsning för undantag enligt artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG, förefaller det skäligt att bevilja undantag för en begränsad period till och med den 31 december 2001. Luxemburgs regering kan begära en förlängning av undantaget om den anser detta vara nödvändigt.
40. Som sammanfattning av bedömningen av kraven 2, 3 och 4 bör följande framhållas:
- 1) Den begärda åtgärden utgör ett undantag från kapitel VI i direktivet.
 - 2) Det antas att konsekvenserna för Cegedels konkurrensmässiga position, om de specifika leveranskostnaderna i det dominerande leveransavtalet blev kända, skulle utgöra ett påtagligt problem enligt vad som avses i artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG.
 - 3) Målet att undvika insyn i de specifika leveranskostnaderna anses vara legitimt. Luxemburg skall dock tillämpa de minst restriktiva åtgärder som skäligen behövs för att nå detta mål. Med hänsyn till vikten av insyn i överföringsverksamheten när det gäller handel med el inom gemenskapen skall balansräkningen och resultaträkningen för överföringsverksamheten offentliggöras.

3.2.3 Tolkningen av artikel 20 i direktiv 96/92/EG

41. Avseende denna punkt i Luxemburgs ansökan enligt artikel 24 ansöker Luxemburg inte om en övergångsordning eller ett undantag. Det rör sig snarare om en begäran om tolkning, och inte en ansökan om undantag på grundval av artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG. En sådan begäran kan inte tas med i kommissionens beslut enligt artikel 24.

4. Slutsats

42. Luxemburgs ansökan enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG innehåller följande tre punkter:
43. För det första, en begäran om en övergångsordning på grundval av ett avtal om leverans av el. Kommissionen kommer fram till att det inte finns tillräckliga belägg för att direktivets ikraftträdande skulle göra det omöjligt för Cegedel att uppfylla sina åtaganden enligt kravet i artikel 24.1 i direktivet. Dessutom specificeras inga konkreta åtgärder i anmälan. En övergångsordning kan därför inte beviljas.
44. För det andra, ett undantag från artikel 14.3 i direktiv 96/92/EG på grundval av artikel 24.3 i detta. Kommissionen kommer fram till att undantag skall beviljas så till vida att Luxemburg får skjuta upp offentliggörandet av särredovisade balansräkningar och resultaträkningar för Cegedel beträffande verksamhetsgrenarna produktion och distribution till och med den 31 december 2001. En särredovisad balansräkning och resultaträkning för överföringsverksamheten skall offentliggöras.
45. För det tredje, en begäran om tolkning av artikel 20 i direktiv 96/92/EG som måste behandlas utanför ramen för detta beslut.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Detta beslut gäller följande ansökningar som anmäldes av Luxemburg till kommissionen genom skrivelser av den 13 februari 1998 och den 20 oktober 1998:

- a) En ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG.
- b) En ansökan om ett undantag från artikel 14.3 i direktiv 96/92/EG enligt artikel 24.3 i detta.

Artikel 2

På grundval av artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG kan en övergångsordning inte beviljas avseende avtalet mellan den luxemburgska staten, Société Electrique de l'Our SA och RWE AG, ursprungligen ingånget den 30 april 1963 och ändrat den 22 oktober 1990.

Artikel 3

På grundval av artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG skall undantag från artikel 14.3 i detta beviljas så till vida att

- 1) Luxemburg får, till och med den 31 december 2001, skjuta upp kravet på Cegedel att i noterna till årsredovisningen offentliggöra särredovisade balansräkningar och resultaträkningar för verksamhetsgrenarna produktion och distribution.
- 2) Luxemburg skall säkerställa att särredovisning av balansräkningen och resultaträkningen för Cegedels överföringsverksamhet offentliggörs.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Storhertigdömet Luxemburg.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar
Christos PAPOUTSIS
Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Tysklands ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/4)

(Endast den tyska texten är giltig)

(1999/794/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUTmed beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen,med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv
96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler
för den inre marknaden för el⁽¹⁾, särskilt artikel 24 i detta,efter att ha underrättat medlemsstaterna om Förbundsrepubli-
ken Tysklands ansökan, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND**1. Förfarande**

1. Genom en skrivelse av den 30 juli 1997 begärde det tyska ekonomiministeriet (Bundesministerium für Wirtschaft) att kommissionen skulle inkomma med synpunkter bland annat på frågan om att införa en skyddsklausul för brunkolsbaserad elproduktion i den tyska energilagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts.
2. I en svarsskrivelse av den 22 september 1997 konstaterade kommissionen att en skyddsklausul som eventuellt kunde leda till ett vägrat tillträde till systemet skulle innebära ett undantag från rätten till tillträde enligt artikel 17 i direktivet. En sådan skyddsklausul kunde därför inte grunda sig på artikel 8.4 i direktivet utan måste bli föremål för en ansökan enligt det förfarande som avses i artikel 24 i direktivet (övergångsordning).
3. Genom en skrivelse av den 12 februari 1998 ansökte det tyska ekonomiministeriet om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktivet med hänvisning till bestämmel-

serna i artikel 4.3 (Neue Länder) i den tyska lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts. Lagen offentliggjordes i Bundesgesetzblatt den 28 april 1998⁽²⁾ och trädde i kraft följande dag.

4. Den 14 juli 1998 besökte tjänstemän från kommissionen ekonomiministeriet i Bonn för sonderingssamtal. Ministeriet bekräftade att ansökan av den 12 februari 1998 anses vara slutgiltig och att det utöver frågan om skyddsklausulen för brunkol inte finns några andra övergångsordningar för vilka regeringen önskar bistånd eller stödordningar. Kommissionen begärde tilläggsinformation, dels avseende utvecklingen inom brunkolssektorn i de nya delstaterna i östra Tyskland, dels avseende den avtalsmässiga situationen mellan de berörda parterna, dvs. åtaganden i den mening som avses i artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG.
 5. Ekonomiministeriet lämnade den begärda tilläggsinformationen i en skrivelse av den 11 september 1998.
 6. Enligt överenskommelse med ekonomiministeriet har kommissionen dessutom varit i kontakt med det företag som i huvudsak berörs, Vereinigte Energiewerke AG (VEAG). VEAG uttryckte sin ståndpunkt i en skrivelse till kommissionen av den 28 januari 1999. Ett möte mellan VEAG och kommissionen hölls den 12 februari i Bryssel. Genom ett fax av den 23 mars 1999 lämnade VEAG en rapport om bedömningen av behovet av skyddsklausulen för brunkol (zur Beurteilung der Notwendigkeit der Braunkohleschutzklausel) som VEAG hade beställt från auktoriserade revisorer.
- 2. Struktur och utveckling inom elsektorn i de nya delstaterna**
7. VEAG ansvarar för överföringen av el i de nya delstaterna. VEAG är även den största elproducenten i de nya delstaterna med en andel på cirka 60% av den totala elproduktionen. 92% av VEAG:s elproduktion baserar sig på brunkol. Distributionen av el sköts genom 15 regionala distributionsföretag (av vilka många delvis ägs av VEAG eller av VEAG:s aktieägare). Dessutom har flera

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.⁽²⁾ BGBl, s. 730.

kommuner egna lokala eldistributionsföretag som även äger produktionsanläggningar. Elnätet i de nya delstaterna kan därför, i likhet med övriga Tyskland, ha en struktur med upp till tre nivåer: 1) VEAG:s högspänningsnät, 2) de regionala distributionsföretagens mellan-spänningsnät och 3) de kommunala distributionsföretagens låg- eller mellanspänningsnät.

8. Under perioden mellan Tysklands ekonomiska och monetära union (den 1 juli 1990) och den politiska återföreningen (den 3 oktober 1990) slöts avtalet Stromvertrag den 22 augusti 1990. Avtalsslutande parter var å ena sidan dåvarande Tyska demokratiska republiken och Treuhandanstalt (som inrättats genom lagen av den 17 juni 1990 för privatisering av östtysk statsegendom) och å andra sidan Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG. I avtalet fastställdes elsektorns struktur i de nya delstaterna efter återföreningen. Enligt avtalet skulle tidigare östtyska kraftverk och överföringslinjer säljas till VEAG, ett samriskföretag som Treuhandanstalt hade grundat den 12 december 1990. VEAG ägdes till 75 % av de tre största västtyska elföretagen, RWE Energie AG (26,25 %), PreussenElektra AG (26,25 %) och Bayernwerke AG (22,5 %). Återstående 25 % innehades av fyra andra tyska systemansvariga för överföring via holdingföretaget EBH GmbH.
9. Såsom en del av köpeavtalet med Treuhandanstalt åtog sig VEAG (det vill säga 1990 egentligen de tre viktigaste blivande aktieägarna) att upprätthålla brunkolsbaserad elproduktion och att investera betydande belopp för att modernisera och anpassa produktionen till högre miljöstandarder. Dessa åtaganden från VEAG:s sida bekräftades i ett avtal som den 27 augusti 1990 ingicks parallellt med köpeavtalet mellan konsortiet Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG (VEAG:s aktieägare) och de regionala elföretagen. Detta avtal bekräftades senare i en rad bilaterala 20-årsavtal mellan VEAG och de regionala elföretagen. Enligt dessa avtal måste de regionala distributörerna under 20 år köpa 70 % av sin elkonsument (dvs. sin försäljning) från VEAG till fullkostnadspris. Enligt avtalet måste distributörerna debitera eventuella tilläggskostnader av slutförbrukarna.

3. Utvecklingen inom brunkolsbrytningen

10. År 1997 producerade VEAG 46,6 TWh el från brunkol, dvs. cirka 60 % av de nya delstaternas totala elproduktion på 77,5 TWh. Återstående 40 % motsvarade produktion vid dessa delstaters kommunala anläggningar, egenproducenter och oberoende producenter (IPP). År 1997 bröts 73,8 miljoner ton brunkol. Av denna mängd köpte VEAG 54,3 miljoner ton för elproduktion. Före återför-

eningen 1989 låg produktionen vid de östtyska brunkolsgruvorna på 300 miljoner ton. Efter det har produktionskapaciteten stadigt gått ned till sin nuvarande nivå.

11. I de nya delstaterna domineras brunkolsbrytningen av två stora företag. Mibrag (Mitteldeutsche Braunkohle) privatiserades 1993 och såldes till ett angloamerikanskt konsortium (PowerGen, NRJ Energy och Morrison Knudsen). Laubag (Lausitzer Braunkohle) såldes till ett tyskt konsortium som ägdes till 55 % av Rheinbraun AG/RWE, till 30 % av PreussenElektra AG och till 15 % av Bayernwerk AG. Laubag och VEAG är således förbundna med varandra genom gemensamma aktieägare.
12. År 1989 var 138 800 personer anställda inom brunkolsbrytning och 30 499 personer inom elproduktion. Efter det har sysselsättningen minskat drastiskt till sin nuvarande nivå – 16 400 anställda inom brunkolsbrytning och 8 163 inom VEAG:s elproduktion. Tillsammans med ytterligare 5 000 anställda, som indirekt är beroende av brunkols- och elproduktionen, är för närvarande totalt cirka 30 000 anställda beroende av brunkolssektorn.
13. Sedan 1990 har VEAG investerat 13 miljarder tyska mark i att modernisera sina brunkolsdrivna kraftverk. 2 miljarder DEM har investerats i brunkolsbrytning. Enligt VEAG:s totala investeringsplan skall 20 miljarder DEM investeras fram till år 2001.
14. Vid de sonderingssamtal som genomfördes den 14 juli 1998 drog det tyska ekonomisteriet följande slutsatser på grundval av ovan nämnda siffror:
 - En fortsatt minskning av användningen av brunkol för elproduktion kan medföra att hela brunkolsbrytningen måste ifrågasättas.
 - Ett av de viktigaste skälen till den tyska energipolitikens skydd av brunkol är försörjningsstrygghet på lång sikt. Den tyska energipolitiken måste dock väga beroendet av importerad naturgas mot nackdelarna med existerande inhemska bränslen såsom brunkol.

4. Öppnandet av den tyska elmarknaden för konkurrens: tillämpning av direktiv 96/92/EG

15. Den tyska lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts trädde i kraft den 29 april 1998. Genom denna lag genomförs direktiv 96/92/EG. I lagen anges ett

system med förhandlat tillträde för tredje part, varvid distributionsföretagen ges ett ensamköparalternativ fram till år 2005. I lagen föreskrivs ett fullständigt och omedelbart öppnande av marknaden: det finns ingen tröskel för berättigande, dvs. alla slutförbrukare och distributörer är rättsligt berättigade kunder.

16. Det avreglerade systemet enligt den nya tyska lagen medför sålunda att alla berättigade kunder i de nya delstaterna (alla slutförbrukare och alla distributörer) kan avtala om försörjning som inte kommer från VEAG-systemet. Övergångsordningen i artikel 4.3 i lagen är avsedd för en situation som skulle kunna uppstå om många konsumenter går över till konkurrerande leverantörer, vilket skulle göra det svårare eller t.o.m. omöjligt för VEAG att sälja sin brunkolsbaserade el.

5. Övergångsordningen som anmäldes av den tyska regeringen

17. I anmälan av den 12 februari 1998 och i tilläggsinformation av den 11 september 1998 fastställs följande övergångsordning.
18. Övergångsordningen grundar sig på VEAG:s investeringsprogram för nybyggen och modernisering av brunkolsbaserade kraftverk till ett belopp av 20 miljarder mark, med beräknat slutförande omkring 2000. VEAG:s investeringsprogram är en del av VEAG:s åtagande enligt avtalet av den 22 augusti 1990 mellan å ena sidan Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG (senare VEAG). Investeringsprogrammet måste också ses mot bakgrund av åtagandet på 20 år enligt avtalet av den 27 augusti 1990 mellan å ena sidan konsortiet bestående av Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG (senare VEAG) och å andra sidan de regionala elföretagen och de därmed sammanhängande bilaterala avtalen mellan VEAG och de regionala elföretagen.
19. Den föreslagna åtgärden enligt övergångsordningen innebär en möjlighet att vägra tillträde för berättigade kunder, enligt definitionen i artikel 4.3 i lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts:

"1) Vid bedömning av huruvida ett vägrat tillträde till systemet när det gäller elförsörjning av kunder i delstaterna Berlin, Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen-Anhalt och Thüringen i överensstämmelse med avsnitt 6 och 7 i artikel 1 är otillåtligt eller utgör missbruk, diskriminering eller oskäligt hindrande såsom definieras i punkt 4 i avsnitt 22 och i punkt 2 i avsnitt 26 i den tyska lagen mot konkurrensbegräns-

ningar (lagen om karteller), skall särskild uppmärksamhet fästas vid behovet av en tillräckligt hög grad av kraftproduktion från brunkol från dessa delstater.

- 2) Ekonomiministeriet skall 2002 lämna en rapport till förbundsdagen om vilka följder denna bestämmelser har haft för kraftproduktion från brunkol och för utvecklingen av elpriserna i de delstater som anges i punkt 1. Om rapporten inte föranleder förlängning av denna uppgörelse till den 31 december 2005 upphör övergångsordningen att gälla den 31 december 2003."
20. Detta medför i princip att alla kunder i de nya delstaterna och i övriga Tyskland är berättigade kunder. Om ett betydande antal sådana kunder väljer att köpa från andra leverantörer, kan distributörer som är bundna av köptvånget på 70 % från VEAG förlora en del av sin försäljning och följaktligen köpa mindre mängder el från VEAG. Under sådana omständigheter skulle även VEAG gå miste om marknadsandelar, vilket i sin tur skulle medföra svårigheter att upprätthålla brunkolsinköpen och tillhörande elproduktion. Om detta inträffar kan VEAG och, enligt formuleringen i lagen, även distributörerna besluta sig för att vägra berättigade kunder nättillträde och i själva verket vägran kan bli föremål för kontroll av Bundeskartellamt, som avgör om vägran var skälig och nödvändig med tanke på behovet att upprätthålla brunkolsproduktionen.

II. RÄTTSLIG ANALYS

1. Rättslig grund: Artikel 24 i direktiv 96/92/EG

21. I Tysklands anmälan av den 12 februari ansöker man uttryckligen om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktivet. Anmälan innehåller dock även en förklaring om att den tyska regeringen anser att bestämmelserna i artikel 4.3 i den tyska lagen kan anses stödja sig på artikel 8.4 i direktiv 96/92/EG. I förarbetet till lagförslaget från mars 1997 motiverade regeringen ursprungligen denna bestämmelse med hänvisning till artikel 8.4 i direktivet (inmatningsprioritet för upp till 15 % inhemskt bränsle). Detta synsätt bibehölls i den officiella ansökan av den 12 februari 1998 om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktivet.
22. Artikel 8.4 i direktivet kan dock inte tillämpas på det sätt som anges i anmälan.

23. I artikel 8.4 i direktivet fastställs följande:

”En medlemsstat kan, av försörjningstrygghetsskäl bestämma att, vid avgörande av inmatningsordningen, prioritet skall ges åt produktionsanläggningar som använder inhemskt bränsle i en utsträckning som inte något kalenderår överstiger 15% av den totala mängd primäre energi som behövs för att producera den el som konsumeras i den berörda medlemsstaten.”

24. Även om el som producerats med brunkol från de nya delstaterna representerar mindre än 15% av hela Tysklands elproduktion, utgör denna produktion cirka 60–70% av elproduktionen i de nya delstaterna. Denna höga andel fördelas inte över Tyskland enligt en ren inmatningsskyldighet i den mening som avses i artikel 8.4 i direktivet, utan skyddas lokalt genom att kunder som vill utnyttja möjligheten att köpa el från annat håll via nättillträde vägras tillträde. En sådan möjlighet är en väsentlig bestämmelse i direktivet och ingår i kapitel VII.

25. Prioritetsregeln enligt artikel 8.4 innebär under inga omständigheter rätt att vägra en begäran om tillträde eller överföring. Det enda som uttryckligen fastställs i artikel 8.4 är att det kan föreskrivas att det skall finnas en garanti för uttag från produktionsanläggningar som drivs med inhemskt bränsle, men att denna mängd inte får överskrida 15%. Både artikel 8.4 och artikel 8.3 måste ses som särskilda prioritetsregler inom ramen för den allmänna principen om företrädesordning enligt artikel 8.2. Det nuvarande förfarandet som ger möjlighet att vägra nättillträde när det gäller bilaterala köpeavtal mellan berättigade kunder och producenter faller entydigt utanför denna bestämmelses tillämpningsområde.

2. Kraven enligt artikel 24

26. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:

2.1 Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier

27. 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
- 2) Driftåtagandet måste ha skett eller driftgarantin getts före den 20 februari 1997.

- 3) Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.

2.2 Krav avseende de åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen

28. 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste omfattas av undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet.
- 2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda driftåtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla.
- 3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen skall vara de minst restriktiva som behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur.

3. Bedömning av den tyska övergångsordningen

3.1 Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller driftgarantier

29. Den information som i detta beslut ges om den rättsliga och avtalsmässiga situationen vid tidpunkten för den tyska återföreningen 1990 grundar sig på det tyska ekonomiministeriets beskrivning av relevanta avtal. Beskrivningen lämnades genom en skrivelse av den 11 september 1998. I beskrivningen nämns två avtalsuppsättningar:

- i) Avtalet av den 22 augusti 1990 mellan å ena sidan Tyska demokratiska republiken och Treuhandanstalt och å andra sidan Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG.
- ii) Avtalet av den 27 augusti 1990 mellan å ena sidan konsortiet bestående av Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG (senare VEAG) och å andra sidan de regionala elföretagen samt en rad därpåföljande bilaterala avtal mellan VEAG och de regionala elföretagen.

30. Det centrala åtagandet i den mening som avses i artikel 24.1 är investeringsåtagandet från Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG, representerade i VEAG. Åtagandet grundar sig på avtalet Stromvertrag av den 22 augusti 1990. VEAG övertog inte bara

produktions- och överföringsanläggningarna utan förband sig även, som en del av avtalspaketet, till ett investeringsprogram på 20 miljarder mark som var avsett för modernisering av brunkolssektorn.

31. Detta investeringsåtagande grundade sig på en situation med garanterat minimiuttag el på lång sikt och därmed amortering av investeringen. Därför kompletteras det centrala avtalet Stromvertrag med inköpsskyldighetsavtal som har ingåtts med distributörerna för en tid på 20 år.
32. När VEAG förband sig till investeringsåtagandet skedde detta med avtalen om 20 års garanterade inköp som grund. Dessa avtal var ytterst grundade på, eller garanterade av, monopolförsörjning till icke-berättigade kunder, vilket var en situation som rådde innan den tyska elmarknaden avreglerades i april 1998.
33. Den tyska regeringen anser att detta investeringsåtagande inte kan hållas inom ett avreglerat system, om inte åtagandet skyddas av en klausul som fram till 2003 ger möjlighet att vägra tillträde. Denna ståndpunkt beror på en oro om att el baserad på brunkol kommer att vara dyrare än el som producerats från andra källor, särskilt eftersom VEAG har mycket tunga investeringsförpliktelser i anknytning till moderniseringskraven. Om detta stämmer och VEAG inte kan göra de effektivitetsförbättringar som är nödvändiga för konkurrens med marknadspriser, kommer antalet köpare från distributörer som är anknutna till VEAG genom inköpsskyldigheten på 70% att minska när berättigade kunder söker sig åt annat håll. Då minskar även VEAG:s försäljning. Det verkar under sådana omständigheter inte korrekt mot VEAG att det finns ett driftåtagande eller en driftgaranti som har trätt i kraft före direktivet och som hotas genom att direktivet träder i kraft.
34. Därför anser kommissionen
- 1) att ett driftåtagande eller en driftgaranti i den mening som avses i artikel 24.1 i direktivet existerar,
 - 2) att dessa driftåtaganden eller driftgarantier har getts innan direktivet trädde i kraft, och
 - 3) att det nödvändiga orsakssambandet mellan oförmågan att uppfylla åtagandet och direktivets införlivande i tillräcklig utsträckning har fastställts när det gäller VEAG:s åtagande om investeringar i produktionskapaciteten för brunkol. Man kan anta att Bay-

ernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG inte skulle ha gett ett åtagande om brunkolsinvesteringar utan att ha ett garanterat uttag, som i sista hand och vid den tidpunkten grundade sig på en icke-berättigad marknad. Man kan ytterligare anta att en fullständig avreglering, där alla kundkategorier definieras som berättigade kunder i den mening som avses i direktivet, väl kan leda till en situation där VEAG, om det inte finns en övergångsordning, eventuellt inte klarar av att genomföra sitt investeringsprogram på 20 miljarder mark, som enligt planen inte slutförs förrän år 2000.

3.2 Krav avseende föreslagna åtgärder för att nå de berörda målen

35. 1. *Vad gäller de berörda åtgärderna rör det sig om undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktiv 96/92/EG*
36. Den tyska övergångsordningen hänför sig enbart till skyddsklausulen i artikel 4.3 i den tyska lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts. Genom övergångsordningen får systemansvariga för kraftöverföring rätt att i valda fall vägra nättillträde. Denna rätt grundar sig på skyddet av tillräckligt uttag av el från brunkolsdrivna kraftverk. Vägrat tillträde med hänvisning till skydd av tillräckligt uttag brunkolsbaserad el omfattas inte av artikel 17.5 i direktiv 96/92/EG. I direktivet nämns endast brist på nödvändig överförings- eller distributionskapacitet samt, enligt definitionerna i artikel 3 i direktivet, välgrundade skäl när det gäller skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som har anmälts. Tyskland har inte anmält några skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster enligt artikel 3 i direktivet.
37. Den tyska övergångsordningen utgör därför ett undantag från kapitel 17.5 i kapitel VII i direktivet. Ett sådant undantag omfattas av åtgärderna som nämns i artikel 24.2. Artikel 24 kan därför tillämpas.
38. 2. *Övergångsordningen har begränsad varaktighet och är kopplad till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla*
39. Den tyska övergångsordningen har begränsad varaktighet – den är i kraft till den 31 december 2003. Lagen innehåller en möjlighet till förlängning till den 31 december 2005. Denna möjlighet beror på utfallet av en rapport som det tyska ministeriet skall lämna till förbundsdagen

2002 om övergångsordningens inverkan på kraftproduktion från brunkol och elpristrenden i de nya delstaterna.

3.2 Minst restriktiva åtgärd med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur

40. Kommissionen anser därför att föreliggande beslut omfattar en övergångsordning fram till den 31 december 2003. Om Tyskland 2002 skulle fatta beslut om att förlänga övergångsordningen till den 31 december 2005, måste förlängningen i det skedet bli föremål för tilläggsinformation som lämnas till kommissionen i anknytning till en ansökan om förlängning av övergångsordningen.

45. Enligt den nya tyska energilagen kan alla berättigade kunder (alla slutförbrukare och alla distributörer) avtala om försörjning utanför VEAG-systemet. Artikel 4.3 i lagen har som syfte att ge möjlighet att sätta en gräns för elinköp utanför VEAG-systemet i det fall att inköpen leder till allvarliga svårigheter för de brunkolsdrivna kraftverkens fortsatta verksamhet.

41. Kommissionen övervägar dock för närvarande inte att bevilja förlängning till det undantag från direktivet som har beviljats genom detta beslut, även om en sådan möjlighet inte är helt utesluten. Det är svårt att se förenligheten med direktivet i det fall att en sådan förlängning får lång varaktighet, t.ex. en förlängning som sträcker sig bortom 2005. Det är dock för närvarande inte nödvändigt att behandla denna fråga.

46. En sådan situation kan i praktiken inte uteslutas. Enligt den tyska regeringen är VEAG:s brunkolsbaserade el inte bara dyrare än el från andra källor (t.ex. naturgas) utan även dyrare än brunkolsbaserad el från de gamla delstaterna. Det östtyska brunkolet svaga konkurrenskraft har förklarats med amortering av de höga moderniseringsinvesteringarna. Eftersom de flesta av dessa kostnader är fasta skulle en markant minskning av VEAG:s elförsäljning öka kostnadsbördan för de resterande kunder.

42. 3. Genom övergångsordningen skall tillämpas de minst restriktiva åtgärder som behövs för att nå de legitima målen. Man bör här beakta bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur.

47. Om VEAG går miste om betydande försäljningsvolym, i det fall att berättigade kunder köper sin el på annat håll, skulle detta hota VEAG:s brunkolsbaserade el och VEAG:s förmåga att uppfylla sina investerings- och moderniseringsåtaganden. Övergångsordningen skulle ge VEAG möjlighet att vägra berättigade kunder tillträde till sitt överföringsnät. Dessa berättigade kunder skulle då tvingas fortsätta köpa dyrare, brunkolsbaserad el från VEAG.

3.1 Legitima mål

43. Den berörda planens mål är att ge VEAG möjlighet att hålla sina åtaganden avseende brunkolinvesteringar och uppfylla de legitima förväntningar som är anknutna till dessa åtaganden. Detta stöds av att Tyskland ytterligare motiverade övergångsordningens mål med två tilläggsargument. Det första argumentet är att det råder en särskild ekonomisk situation i de nya delstaterna och det finns ett behov av en socialt och miljömässigt acceptabel omstrukturering av energisektorn i denna region. En ytterligare minskad användning av brunkol för elproduktion skulle ifrågasätta hela verksamheten kring brunkolsbrytning. Tysklands andra argument är att åtgärderna är nödvändiga för försörjningstrygghet på lång sikt. En fortsatt användning av brunkolsbaserad el utgör en del av Tysklands totala energipolitik. Det handlar om en strävan att väga ett ökat beroende av importerad naturgas mot miljömässiga och kostnadsmässiga nackdelar med existerande inhemska bränslen såsom brunkol.

48. Kommissionen anser att Tyskland har lagt fram tillräckliga bevis för att övergångsordning är en gångbar åtgärd för att nå det berörda målet. Erfarenheter från andra medlemsstater visar dock att det finns alternativa lösningar för problem med icke-återvinningsbara kostnader. Särskild uppmärksamhet måste därför ges frågan om huruvida den tyska övergångsordningen innebär en tillämpning av de minst restriktiva åtgärder som behövs för att nå det berörda målet.

44. Mot bakgrund av dessa tre faktorer anser kommissionen att Tysklands mål är legitima.

49. Den tyska regeringen anser, mot bakgrund av de särskilda omständigheter som råder, att den aktuella lösningen är mindre restriktiv för handel och konkurrens än alternativet, nämligen fasta lagstadgade kvoter för brunkol. Dessa kvoter skulle eventuellt finansieras med avgifter på all elkonsument i Tyskland. Detta beror på stödplanens tillfälliga karaktär och på det faktum att det inte är möjligt att avgöra om skydd i själva verket kommer att behövas. Förslaget ger endast Bundeskartellamt möjlighet att, vid bedömning av en tvist gällande vägrat

tillträde, behandla brunkolsfrågan som ett argument bland andra argument, framför allt kapacitetsbegränsningar. Enligt regeringen leder förslaget sannolikt endast i sällsynta fall till vägrat tillträde och skulle i princip endast gälla fram till 2003. Dessutom är fördelen med denna metod att avtalen mellan VEAG och de regionala distributörerna inte berörs. Under sådana omständigheter, hävdar man, säkerställer den tyska regeringens aktuella synsätt att snedvridning av marknaden endast inträffar om och i den utsträckning det är nödvändigt.

50. Mot bakgrund av fallets särskilda omständigheter och särskilt i) det begränsade område som berörs i jämförelse med storleken på hela det tyska systemet, ii) ovissheten om det över huvud taget behövs något skydd och iii) den strikt begränsade varaktigheten, anser kommissionen att systemet innebär en mycket skälig metod för att nå de berörda målen. Med tanke på de mycket särskilda omständigheterna kring denna fråga är det inte möjligt att bevisa att andra system, t.ex. avgiftsbaserade system, i jämförelse med övergångsordningen skulle vara mindre restriktiva för handel och konkurrens.
51. Det behövs dock i detta hänseende två förbehåll avseende vissa detaljer i den anmälda övergångsordningen: För det första, möjligheten för systemansvariga för överföring och distribution på regional nivå att vägra nättillträde med hänvisning till planen och för det andra, behovet att säkerställa att det finns klart definierade, icke-diskriminerande, öppna och verifierbara kriterier för rättigheten att vägra tillträde.

3.2.1 Möjligheten för systemansvariga för överföring och distribution på regional nivå att vägra nättillträde

52. Enligt formuleringarna i artikel 4.3 i den tyska lagen begränsas inte rättigheten att vägra nättillträde endast till VEAG. Enligt lagen kan också systemansvariga för överföring och distribution på regional nivå tillämpa klausulen och vägra tillträde till sina nät, förutsatt att Bundeskartellamt godkänner detta. I själva verket berörs dock endast VEAG i väsentlig grad av detta på grund av sina investeringsåtaganden inom området för elproduktion. De regionala elföretagen har varken brunkolsbaserad elproduktion eller [...] (*) – de regionala elföretagens enda skyldighet är att köpa 70 % av sin försäljning från VEAG. Det verkar under dessa omständigheter inte vara nödvändigt att bevilja de systemansvariga för

överföring och distribution på regional nivå rätt att vägra nättillträde med hänvisning till behovet att säkerställa tillräcklig brunkolsproduktion.

53. För det första är de systemansvariga för överföring och distribution på regional nivå inte i stånd att avgöra om sjunkande elförsäljning från deras kunder – en sänkning som i så fall leder till minskade inköp från VEAG – i själva verket hotar VEAG:s totala elproduktion från brunkol. Endast VEAG, som kan beakta inköp från alla distributörer och berättigade ensamkunder, kan avgöra detta. För det andra har distributörerna inga direkta eller kommersiella intressen beträffande brunkolsproduktion. Distributörernas behov att begränsa nättillträde grundar sig sannolikt mer på kommersiella faktorer än behovet att upprätthålla brunkolsproduktionen. Detta, i kombination med att de regionala distributions- och överföringsföretagen i praktiken inte kan avgöra om deras sjunkande försäljning skulle hota VEAG:s totala brunkolsbaserade produktion, gör det olämpligt att bevilja de regionala distributions- och överföringsföretagen rättigheter att vägra tillträde på sådana grunder. Av detta följer att endast VEAG skulle vara i stånd att åberopa skyddsklausulen, med hänsyftning till den rätt som följer av VEAG:s åtagande i den mening som avses i artikel 24.1 i direktivet.
54. Dessutom skulle berättigade kunders ställning väsentligen försvagas om de i värsta fall måste lösa potentiella tvister inte endast med den systemansvarige för överföring, utan på två nivåer – distributionsnätet och överföringsnätet.

55. En annan fråga som i detta sammanhang tagits upp av Tyskland gäller distributörernas köp av el som inte kommer från de nya delstaterna och som endast förmedlas via låg- och mellanspänningsnät. VEAG skulle inte få någon kännedom om denna "import" och skulle därför inte kunna beakta den vid planering av framtida brunkolsproduktionsnivåer med sannolik "inhemsk" efterfrågan som grund. Om sådan "import" över låg- eller mellanspänningsnät blir tillräckligt omfattande skulle det medföra minskad försäljning för distributörerna. Dessa distributörers köp från VEAG skulle följaktligen också minska, vilket i sin tur skulle påverka VEAG:s försäljning. Kommissionen har prövat detta argument men anser dock att det inte i sig ger distributions- och överföringsföretagen rätt att vägra nättillträde med hänvisning till behovet av skydd för brunkolsproduktionen på medellång sikt. För det första finns det ännu på intet sätt belägg för att denna "import" bara skulle ske via låg- och mellanspänningsnät och att man därigenom skulle kunna

(*) Affärshemlighet.

förvänta sig sådana elflöden i större omfattning. För det andra kan frågan lösas på ett sätt som är mindre restriktivt för handel och konkurrens än möjligheten att vägra tillträde på regional nivå.

56. Tyskland kan t.ex. fastställa ett förfarande enligt vilket de regionala företagen kan förpliktas att underrätta VEAG om överföringsavtal som ingåtts med regionala nätoperatörer som indirekt kan påverka VEAG:s brunkolsbaserade elproduktion. Detta skulle ge VEAG möjlighet att beakta sådana avtal i sin totalplanering och därmed även i sina motiveringar för en vägran att bevilja tillträde. För att ge Tyskland möjlighet att pröva om sådana tilläggsåtgärder behövs, för att ge VEAG möjlighet att fullgöra sina förpliktelser avseende brunkolsbaserad el och för att ge de regionala distributörerna en rimlig omställningstid inför det ökade marknadsstrycket anser kommissionen dock att det är befogat att ikraftträdandet av detta villkor skjuts upp (se 3.2.3).

3.2.2 Klart definierade, icke-diskriminerande, öppna och verifierbara kriterier

57. Kommissionen anser att vägrat tillträde är en allvarlig åtgärd som direkt strider mot ett av direktivets viktigaste mål, nämligen möjligheten att konkurrensutsätta elförsörjningen genom införande av nättillträde. Mot denna bakgrund är det viktigt att varje tillämpning av skyddsklausulen för brunkol genomförs restriktivt och enligt klart definierade, icke-diskriminerande, öppna och verifierbara kriterier. Kommissionen anser att formuleringen i artikel 4.3 i den tyska lagen inte på ett tillfredsställande sätt uppfyller dessa kriterier. Kommissionen anser därför att det är nödvändigt att säkerställa att ett antal villkor respekteras inom ramen för det förfarande som används för lösning av rättsliga frågor och tvister. Dessa villkor är följande:
58. 1) Tillträde kan endast vägras från fall till fall, det får inte förekomma någon principiell eller systematisk vägran och VEAG måste i varje fall av vägrat tillträde motivera detta med välgrundade skäl som hänför sig till behovet av att säkerställa en tillräcklig brunkolsbaserad produktion.
59. 2) Det måste garanteras att en minimiandel av marknaden öppnas även i de nya delstaterna så att dessa kan börja samla erfarenheter av ett system med nättillträde, även om detta sker på grundval av en övergångsordning och i en takt som är långsammare än direktivets minimikrav för marknadsöppning. Det måste därför garanteras att ett minimisegment av berättigade kunder får obegränsad rätt att välja leverantör, trots VEAG:s legitima intresen.

60. Om ett förbehåll inte uttrycks finns det en risk för att konkurrensen i de nya delstaterna utvecklas svagt under den berörda perioden. Det föreligger även särskilt en risk för att VEAG inte utsätts för tillräckligt tryck när det gäller att förbättra effektiviteten och att sänka priserna. VEAG står för närvarande för 60% av elproduktionen medan kommunal produktion eller egenproduktion står för 40%. Även om bara ett begränsat antal berättigade kunder beslutar sig för att köpa på annat håll kommer VEAG:s brunkolsproduktion att oundgängligen, och sannolikt omedelbart, utsättas för tryck – om än i begränsad utsträckning. För att svara mot denna utmaning måste VEAG öka effektiviteten och konkurrenskraften, eller riskera att förlora marknadsandelar. I brist på ett tillräckligt antal helt säkra berättigade kunder kan dock VEAG, i stället för att minska kostnaderna och sänka priserna, eventuellt gå in för att systematiskt vägra varje begäran om tredje parts tillträde i syfte att bibehålla sin marknadsandel och därmed brunkolsproduktionen. Möjligheten till en sådan inställning från VEAG:s sida stöds av slutsatserna i rapporten om bedömning av behovet av en skyddsklausul för brunkol (zur Beurteilung der Notwendigkeit der Braunkohleschutzklausel) som VEAG beställde från de auktoriserade revisorerna PWC Deutsche Revision (se nedan).

61. 3) Den tyska regeringen hävdade att en minimiöppning av marknaden och marknadspraxis säkerställs genom att den tyska lagens artikel 4.3 innehåller en skyddsklausul för brunkol som tillämpas från fall till fall. Trots detta anser kommissionen att artikeln för det första inte innehåller tillräckliga garantier i detta hänseende och att den för det andra inte uppfyller kravet på klart definierade och kontrollbara kriterier. Sådana kriterier krävs för att man på förhand klart skall kunna se i vilka fall begäran om nättillträde skall beviljas och i vilka fall det inte skall beviljas. Kommissionen hade redan betonat denna angelägenhet i en skrivelse av den 22 september 1997 till det tyska ekonomiministeriet. Sådana klart definierade och kontrollerbara kriterier måste specificeras på sådant sätt att kunderna kan förutse om de kommer att kunna utöva sin rätt till nättillträde. Kriterierna behövs också för att man skall kunna undvika eventuell diskriminering till följd av att det finns ett för stort manöverutrymme vid avgörandet angående enskilda fall av vägrat tillträde.

62. När man väger motiveringarna för vägrat tillträde mot berättigade kunders rätt att välja leverantör verkar det skäligt att man måste beakta om den berättigade kunden själv deltar i uttagsåtaganden med lång varaktighet, t.ex. distributörer som är bundna av ett åtagande på 70% uttag från VEAG. I ett sådant fall kan intresset att säkerställa ett tillräckligt uttag av brunkolsbaserad el ges särskild uppmärksamhet. Om däremot den berättigade kunden är en slutförbrukare utan särskilda uttagsåtaganden med lång varaktighet skall särskild uppmärksamhet ges åt tillträdet till konkurrenskraftiga elpriser. Det är i detta

sammanhang viktigt att notera att VEAG och de regionala distributionsföretagen i många fall är knutna eller associerade till varandra eller att de har gemensamma aktieägare. Mot bakgrund av att stora slutförbrukare inom industrin måste få tillgång till konkurrenskraftiga elpriser, och trots att medlemsstaterna har ett visst manöverutrymme när det gäller att definiera vilka kundsegment som skall få del av minimiöppningen av marknaden, definieras i artikel 19.3 i direktivet att "alla slutförbrukare som förbrukar mer än 100 GWh per år (per förbrukningsställe och inklusive egenproduktion) skall ingå i kategorin berättigade kunder. Kommissionen anser därför att minst denna kundkategori⁽³⁾ bör få en klar garanti för att deras potentiella begäran om marknadstillträde inte förkastas med hänvisning till artikel 4.3 i den tyska lagen."

63. Detta skulle ge insyn och hindra all potentiell diskriminering. På detta sätt kan lämplig balans erhållas mellan behovet av att tillhandahålla tillräckligt och effektivt skydd för brunkolsproduktionen i Tyskland och behovet av att säkerställa att konkurrenskrafterna – direktivets grundläggande syfte – ändå spelar en viktig roll när det gäller att säkerställa att alla företag höjer effektiviteten och sänker priserna.

3.2.3 Beslutets ikraftträdande

64. För att möjliggöra

- att ändamålsenliga och lämpliga åtgärder kan förberedas om detta anses påkallat, för att garantera att elförsäljning till berättigade kunder, vilken endast förmedlas via de regionala distributörernas låg- och mellanspanningsnät, inte undergräver VEAG:s förpliktelser avseende brunkolsbaserad el och för att ge de regionala distributörerna möjlighet att förbereda sig inför en sådan konkurrens, samt
- att VEAG kan anpassa sig till den nya situationen när det gäller kunder med högre årsförbrukning än 100 GWh,

förefaller det rimligt att en lämplig tidsfrist beviljas innan de villkor som anges ovan i 3.2.1. och 3.2.2. 3 träder i kraft.

⁽³⁾ Även om inga officiella uppgifter har presenterats har kommissionen fått muntlig information både från VEAG och från elkonsumenterna (VIK), enligt vilken kategorin slutförbrukare som förbrukar mer än 100 GWh per år i östra Tysklands nya delstater utgörs av 15–20 företag med en konsumtionsandel på cirka 15–16%. Inexaktheterna härrör särskilt från svårigheterna att uppskatta egenproduktion och definiera förbrukningsplatsen.

65. Det bör beaktas att omständigheterna som legat som grund för att den tyska regeringen valde denna övergångsordning, samt grunderna för övergångsordningens mål, är specifika och inte karakteristiska för de andra planer som har anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 24 i direktivet. De särskilda grunderna för planen härrör framför allt från den omfattande ombyggnaden av elsektorn i de nya delstaterna efter återföreningen, och därpå följande allvarliga problem av lokal, regional och sysselsättningsmässig karaktär. Det är under dessa omständigheter särskilt viktigt att i detta fall nå en lämplig balans mellan behovet av att utsätta VEAG för ett skälig mått av konkurrenstryck och behovet av att säkerställa att VEAG kan uppfylla sina förpliktelser avseende investeringar och brunkolsköp. Detta beslut är därför vad gäller art och mål ytterst specifikt i jämförelse med de övergångsbestämmelser som antagits eller nyligen omprövats för andra medlemsstater. De andra planerna gäller nödvändigheten av eller målet att bibehålla enskilda företags lönsamhet och konkurrensförmåga, inte återuppbyggnad och genomgripande modernisering av elsektorn i en hel region.
66. Kommissionen anser mot denna bakgrund att det är lämpligt att bevilja en interimperiod på två år från antagandet av detta beslut avseende ikraftträdandet av det villkor som anges i artikel 2.2 och 2.3. Syftet med en sådan period är att VEAG och de regionala företagen skall få tid att vidta lämpliga åtgärder för att bemöta eventuella nya tryck som uppstår till följd av detta beslut.

3.2.4 Ytterligare överväganden

67. 1) I syfte att begränsa eventuella verkningar av detta beslut, och i synnerhet av de villkor som anförts under 3.2.1 och 3.2.2 3 på VEAG:s konkurrenskraft och lönsamhet förutses en översyn av beslutet två år efter att det har antagits. Översynen skall grunda sig på en rapport från den tyska regeringen om erfarenheterna av tillämpningen av artikel 4.3 i den tyska lagen och tillämpningen av tilläggs villkor 3 i detta beslut. Om det visar sig finnas en betydande andel slutförbrukare som verkligen har övergått till en leverantör som inte producerar sin el med brunkol från de nya delstaterna och om detta hotar VEAG:s lönsamhet, kommer kommissionen att se över detta beslut, och i förekommande fall särskilt villkor 3.
68. 6) I syfte att säkerställa tillräcklig insyn anser kommissionen det även vara nödvändigt att säkerställa nära övervakning av hur artikel 4.3 i den tyska lagen tillämpas och tolkas. Det innebär att varje beslut som fattas av ett tyskt tvistlösande eller rättsligt organ och som innebär villkorligt eller ovillkorligt godkännande av vägrat

tillträde på grundval av artikel 4.3 i den tyska lagen måste anmälas till kommissionen.

3.2.5 *Analys av VEAG:s argument*

69. Som stöd för sina argument uttryckta dels i en skrivelse av den 28 januari 1999, dels vid ett sammanträde mellan VEAG och kommissionen den 12 februari i Bryssel, lämnade VEAG en rapport om bedömning av behovet av en skyddsklausul för brunkol (zur Beurteilung der Notwendigkeit der Braunkohleschutzklausel) som VEAG hade beställt från de auktoriserade revisorerna PWC Deutsche Revision.

70. I sin skrivelse av den 28 januari 1999 hävdar VEAG att "VEAG inte klarar någon som helst minskning av försäljningen". VEAG hävdar därför att skyddsklausulen för brunkol enligt artikel 4.3 i den tyska lagen måste tillämpas fullt ut, utan begränsningar.

71. Syftet med revisorernas rapport är att beräkna de målmängder elförsäljning som behövs för att täcka VEAG:s alla kostnader (s. 24). Beräkningen grundar sig på uppgifter från VEAG:s kostnadsplanering på medellång sikt och kan inte direkt jämföras med uppgifterna från offentliggjorda årliga bokslut. Kostnadsbasen för beräkningen av dessa målmängder inbegriper kapitalkostnader på [...] (*)% och en marginal för avkastning på eget kapital på [...] (*)% per år ([...] (*)% statsobligation plus [...] (*)% riskpremie), och ett antagande om [...] (*)% eget kapital.

72. En jämförelse av de beräknade målmängderna med den verkliga elförsäljningen 1998 och med den elförsäljning som VEAG har uppskattat för 2003 ger nedan beskrivna resultat. 1998 överskred den verkliga försäljningen de beräknade målmängderna med [...] (*)%. För 2003 är dock målmängderna [...] (*)% högre än den uppskattade försäljningen. Slutsatsen av detta är att den framtida driften inte helt kommer att täcka kostnaderna (s. 27).

73. I rapporten analyseras därefter två scenarier fram till år 2003. Det första scenariot utgår från en fullständig tillämpning av skyddsklausulen för brunkol enligt artikel 4.3 i den tyska lagen. Enligt detta scenario nås vinstresultat under alla år utom år 2000. År 2002 kommer en topp med en försäljningsmarginal på [...] (*)%, som innebär en avkastning på eget kapital på [...] (*)%. Med detta visas att det ovan angivna underskottet på [...] (*)% (år 2003) leder till en minskning av avkastningen på eget kapital, från ett förväntat värde på [...] (*)% ned till [...] (*)% (år 2002, jämförbart värde för år 2003 finns inte tillgängligt).

74. I rapporten analyseras också ett andra scenario vars utgångspunkt är att konsumenter som representerar [...] (*)% av VEAG:s försäljning går över till en annan leverantör. Antagandet på [...] (*)% är härlett från att den totala elproduktionen i de nya delstaterna utgör ett segment på [...] (*)% ([...] (*)% TWh) och att dessa [...] (*)% endast faller bort från VEAG:s försäljning. Slutsatsen enligt detta scenario är att VEAG:s lönsamhet kommer att hotas. Denna slutsats föregås dock inte av en ingående analys av realistiskt anpassad anläggningsdrift eller av att man har beaktat inkomster från försäljning till alternativa kunder eller punktmarknader.

75. Kommissionen kommer fram till följande:

76. a) Rapporten innehåller inte någon ingående analys av VEAG:s kostnadsstruktur enligt fasta och rörliga kostnader i syfte att uppskatta marginalkostnaderna på kort sikt. Rapporten innehåller inte heller en kassaflödesanalys i syfte att uppskatta VEAG:s likviditet. Mot bakgrund av de tillhandahållna uppgifterna kan VEAG:s lönsamhet på kort och medellång sikt inte anses vara direkt hostad.

77. b) Rapportens slutsatser utgår från att målet är att upprätthålla full kostnadstäckning plus en vinstmarginal ([...] (*)% avkastning på eget kapital). Då detta mål inte nås, även om skyddsklausulen för brunkol tillämpas fullt ut ([...] (*)% avkastning på eget kapital) är den praktiska slutsatsen att ingen begränsning av tillämpningen av skyddsklausulen för brunkol skulle vara hållbar.

78. c) Med de tillhandahållna uppgifterna som grund kan man se att den valda kostnadsberäkningsmetoden, som grundar sig på full kostnadstäckning plus en vinstmarginal, innebär att det finns flera buffertar som kan förbrukas innan VEAG:s lönsamhet skulle hotas på allvar:

— Beräkningarna innefattar en vinstmarginal på [...] (*)%.

— En icke angiven potentiell marginal ingår i inköpspriset för brunkol från det anknutna företaget Laubag⁽⁴⁾.

— [...] (*)% eget kapital.

— Intäkter från försäljning av elöverskott till alternativa kunder eller punktmarknader bör redovisas vid beräkning av verkningarna av konsumentbortfall.

⁽⁴⁾ Enligt rapporten (s. 17) har VEAG köpt brunkol i huvudsak från Laubag, som är ett anknutet företag genom gemensamma aktieägare. Priset bestämdes fram till [...] (*)% enligt [...] (*)% och efter [...] (*)% enligt ett system baserat på pris enligt mängd [...] (*)%. Det finns varken tillgång till information om eller analys av Laubags kostnadsstruktur eller aktuella vinstmarginal.

79. d) Scenario 2, som utgår från att försäljningen går ned med [...] (*)%, grundar sig på antaganden som inte kan jämföras med de potentiella verkningarna av de villkor som nämns vid punkt 3.2.2 i detta beslut.
80. e) Den tyska regeringens ståndpunkt är att skyddsklausulen för brunkol skulle tillämpas från fall till fall och därmed medge en viss öppning av marknaden. Enligt den motsatta ståndpunkt som har uttryckts av VEAG, och som har fått stöd i revisorernas rapport, skulle VEAG däremot sträva efter att systematisk vägra tillträde även för alla direkta och indirekta VEAG-kunder under den period då skyddsklausulen tillämpas fullt ut.
81. Sammanfattningsvis kan konstateras att kommissionen har erkänt VEAG:s legitima oro för upprätthållandet av tillräckliga försäljningsmängder med tanke på att säkerställa en tillräcklig och lönsam brunkolsbaserad elproduktion. Kommissionen tog därför fram villkoren i punkt 3.2.2 med hänsyftning till den oro som uttryckts av VEAG. Denna oro vägs dock mot de likaväl legitima behoven från elkonsumenternas sida. De ovan beskrivna möjligheterna till översyn är en ytterligare säkerhet för VEAG:s konkurrenskraft och lönsamhet.

4. Slutsatser

82. Anöskan om övergångsordning har gjorts genom en skrivelse av den 12 februari 1998. Ansökan har lämnats in inom den tidsfrist som anges i artikel 24.2.
83. Övergångsordningen grundar sig på investeringsåtaganden som härrör från en rad avtal från 1990 mellan dåvarande Tyska demokratiska republiken, Treuhandanstalt, Bayernwerk AG, PreussenElektra AG, RWE Energie AG och de regionala elföretagen. Karaktären hos VEAG:s investeringsåtaganden uppfyller alla kriterier i artikel 24.1 i direktivet.
84. Beträffande de föreslagna åtgärderna är den tyska övergångsordningen ett undantag från kapitel VII i direktiv 96/92/EG. Åtgärden berör vägrat nättillträde, som i princip omfattas av artikel 24.2 i direktivet. Den föreslagna övergångsordningen har begränsad varaktighet och är kopplad till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör gälla. Beträffande kravet om att övergångsordningen skall tillämpas med de minst restriktiva åtgärder som behövs för att nå de legitima målen, kan konstateras att detta krav i princip uppfylls. Uppfyllandet har dock två begränsningar. Den första gäller ett nödvändigt klarläggande av tillämpningsräckvidden, som skall vara begränsad till det nät som tillhör företaget som producerar el från brunkol. Den andra tillräckligt klart definie-

rade för att säkerställa en icke-diskriminerande, öppen och verifierbar tillämpning.

85. Kommissionen kommer därför fram till att ett antal villkor måste respekteras, i syfte att säkerställa tillräcklig förutsägbarhet och insyn i fråga om den tyska övergångsordningen. Villkoren kan införlivas antingen genom en ändring av lagen, genom särskilda genomförandebestämmelser eller genom den praxis som tillämpas av de myndigheter som har ansvar för tillämpningen av artikel 4.3 i den tyska lagen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Artikel 4.3 (Neue Länder) i den tyska lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts, som offentliggjordes i Bundesgesetzblatt den 28 april 1998, s. 730, och som är det enda föremålet för Tysklands ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG, anmäld till kommissionen den 12 februari 1998, anses utgöra ett driftåtagande eller en driftgaranti i den mening som avses i artikel 24.1 i direktivet.

I föreliggande fall utgörs åtagandet i den mening som avses i artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG av avtalet av den 22 augusti 1990 mellan å ena sidan dåvarande Tyska demokratiska republiken och Treuhandanstalt och å andra sidan Bayernwerk AG, PreussenElektra AG och RWE Energie AG.

Artikel 2

Enligt artikel 24.2 i direktiv 96/92/EG har Tyskland rätt till undantag från artikel 17, och sålunda från kapitel VII i direktivet, genom att tillämpa bestämmelserna i artikel 4.3 (Neue Länder) i den tyska lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts såsom en övergångsordning med begränsad varaktighet till den 31 december 2003. Därvid skall följande villkor och krav uppfyllas:

- 1) Tyskland skall säkerställa att rätten till nättillträde förblir allmän norm även i de nya delstaterna och att varje vägrat nättillträde ses som ett undantag som i varje enskilt fall måste motiveras med välgrundade skäl.
- 2) Varje eventuell vägran till nättillträde kan uteslutande tillämpas på fall som gäller Vereinigte Energiewerkes (VEAG) överföringsnät. Systemansvariga för överföring och distribution på regional nivå kan inte tillämpa åtgärder enligt övergångsordningen. Detta villkor skall tillämpas senast två år efter offentliggörandet av detta beslut.
- 3) En minimiandel slutlig elkonsumention måste förbli öppen för konkurrens även i de nya delstaterna. Därför skall åtminstone slutförbrukare som förbrukar mer än 100 GWh

per år (per förbrukningsställe och inklusive egenproduktion) i den mening som avses i artikel 19.3 i direktiv 96/92/EG inte vara föremål för vägrat nättillträde på grundval av artikel 4.3 i den tyska lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts. Detta villkor skall tillämpas senast två år efter offentliggörandet av detta beslut.

Artikel 3

1. Tyskland skall inom tre år efter det att detta beslut har antagits lämna en rapport om hur slutförbrukarna i de nya delstaterna i verkligheten har utnyttjat sitt marknadstillträde. Om det av rapporten framgår att en betydande andel slutförbrukare i praktiken har övergått till en leverantör som inte producerar el från brunkol från de nya delstaterna och att detta utgör ett hot för VEAG:s lönsamhet, skall kommissionen göra en översyn av föreliggande beslut.

2. Tyskland skall underrätta kommissionen om varje vägrat tillträde på grundval av artikel 4.3 i lagen Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts omedelbart efter ett ovillkor-

ligt eller villkorligt förstainstansgodkännande (Landeskartellbehörde eller Bundeskartellamt).

3. Tyskland skall underrätta kommissionen om varje ändring som har anknytning till Gesetz zur Neuregelung des Energiewirtschaftsrechts och som direkt eller indirekt kan påverka tillämpningen av föreliggande övergångsordning.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar
Christos PAPOUTSIS
Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Österrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/5)

(Endast den tyska texten är giltig)

(1999/795/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁽¹⁾ (nedan kallat direktivet), särskilt artikel 24 i detta,

efter att ha underrättat medlemsstaterna om Republiken Österrikes ansökan, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND**1. Förfarande**

1. Genom en skrivelse av den 11 februari 1998 lämnade det österrikiska ekonomiministeriet (Bundesministerium für wirtschaftliche Angelegenheiten) en ansökan till kommissionen om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG.
2. Den 23 mars 1998 genomförde kommissionen sonderingssamtal i Wien och träffade därvid företrädare för österrikiska ekonomiministeriet samt representanter för konsument- och elproducentorganisationer.
3. Genom en skrivelse av den 15 oktober 1998 lämnade det österrikiska ekonomiministeriet tilläggsinformation till kommissionen. Tilläggsinformationen innehöll särskilt en slutrapport som den österrikiska regeringen hade beställt av oberoende revisorer och jurister i syfte att bestämma en lämplig nivå för kompensationer som utbetalas med hänvisning till övergångsordningen. På grund-

val av denna rapport sänkte den österrikiska regeringen det belopp på 35,6 miljarder österrikiska schilling som uppgivits i den ursprungliga ansökan för icke-återvinningsbara kostnader till 8,7 miljarder schilling.

2. Elsektorn i Österrike och genomförandet av direktiv 96/92/EG

4. Österrike genomför direktiv 96/92/EG genom Elektrizitätswirtschafts- und organisationsgesetz (EIWOG) som offentliggjordes den 18 augusti 1998 och trädde i kraft den 19 februari 1999. Direktivet genomförs även med kompletterande förordningar för de nio delstaterna. Enligt EIWOG skall öppnandet av marknaden inledas med cirka 27% i februari 1999 och öka till cirka 50% år 2003. Därefter är det i första fasen slutförbrukare med en årsförbrukning på mer än 40 GWh och distributörer med ansvar för överföringssystem som är berättigade kunder. Från och med februari 2003 är slutligen slutförbrukare med en årsförbrukning över 20 GWh samt alla slutförbrukare och distributörer som förbrukar över 9 GWh per år berättigade kunder. Österrike har valt ett system med reglerat nätverkstillträde.
5. Huvudsansvaret för överföring har Österreichische Elektrizitätswirtschafts AG (Verbundgesellschaft). Genom sina rättsligt åtskilda dotterbolag är företaget även Österrikes största elproducerande företag. De flesta av de nio regionala elföretagen är inte endast distributörer utan även producenter och en del av dem ansvarar även för överföringssystem.

3. Övergångsordningen som anmäldes av den österrikiska regeringen**3.1 Inledning**

6. Österrike har anmält två ordningar enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG:

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

7. *Driftgarantier som ges till anläggningar för elproduktion* och som grundar sig på det rättsliga tillståndsförfarandet för kraftverk före avregleringen. För vissa typer av kraftverk beviljades tillstånd endast om en motsvarande efterfrågan på el bedömdes föreligga (Bedarfsprüfung). Kraftverk som hade beviljats tillstånd var delaktiga av driftgarantier och garanti för kostnadsåterbetalning. Syftet med systemet för icke-återvinningsbara kostnader är i dessa fall att vissa produktionsanläggningar får kompensation för intäktsförluster som kan uppstå då priserna vid konkurrensutställningen går ned.
8. I den slutliga anmälan av den 15 oktober 1998 begränsas anläggningarna som är berättigade enligt övergångsordningen till tre vattenkraftverk: Freudenu, Mittlere Salzach och Kraftwerkskette Obere Drau, som alla förvaltas av dotterbolag till Verbundgesellschaft.
9. *Långvariga inköpsavtal för inhemsk brunkol* för kraftverk Voitsberg. Avtalet ingicks 1977 mellan brunkolsgruvan GKB och kraftverksföretaget ÖDK, ett dotterbolag till Verbundgesellschaft. Kraftverket har dessutom rätt till en rättslig driftgaranti på upp till 3% av den årliga inhemska elförbrukningen. Syftet med systemet för icke-återvinningsbara kostnader är i detta fall att produktionsanläggningen får kompensationer i) för sin långvariga förpliktelse att köpa brunkol till priser som ligger ovanför världsmarknadspriserna på kol och brunkol och ii) med hänvisning till den rättsliga driftgarantin, för intäktsförluster som kan uppstå på grund av lägre priser efter konkurrensutställningen.

3.2 Närmare uppgifter om beviljade driftgarantier till elproduktionsanläggningar och om inköpsavtalen för brunkol

10. Den föreslagna metoden definieras i paragraf 69 i EIWOG. Enligt lagen beviljas driftstöd som kompensation för icke-återvinningsbara kostnader i anknytning till de ovan nämnda driftåtagandena och driftgarantierna. Den 11 februari 1998 anmälde Österrike preliminärt icke-återvinningsbara kostnader till ett totalbelopp på 35,58 miljarder schilling (cirka 2,5 miljarder euro). Efter en påföljande bedömning av icke-återvinningsbara kostnader, vilken utfördes av oberoende revisorer och jurister, lämnades den 15 oktober 1998 en slutlig anmälan. Enligt denna var totalbeloppet för icke-återvinningsbara kostnader inte mer än 8,7 miljarder schilling (0,6 miljarder euro). Totalbeloppet består av högst 6,27 miljarder schilling för de tre vattenkraftverken och 2,43 miljarder schilling för den brunkolsdrivna anläggningen. Övergångsordningens varaktighet är begränsad till år 2009.
11. *Beräkningsmetod*

I ett första steg beräknades de icke-återvinningsbara kostnaderna för varje kraftverk såsom den diskonterade skill-

naden mellan garanterad kostnadstäckning och förväntat marknadspris för el med beaktande av den faktiska marknadsöppningen per företag. I ett andra steg bedömdes i hur stor utsträckning de konsoliderade driftföretagens lönsamhet skulle påverkas.

12. Kompensationsmetod

För de tre vattenkraftverken innebär övergångsordningen att de får ett årligt driftstöd som beviljas på grundval av elmarknadsprisets utveckling och prisutvecklingens följder för de berörda vattenkraftverkens lönsamhet. För de brunkolsdrivna anläggningarna innebär övergångsordningen att en fast kompensation utbetalas.

13. Återvinningsmetod

Enligt övergångsordningen skall utbetalningarna finansieras genom att en avgift läggs på varje kWh el som köps av berättigade kunder. Icke-berättigade kunder betalar sin proportionella andel inom ramen för den reglerade eltariffen. Medlen samlas in av systemansvariga för näten (dvs. i form av en överföringsavgift) och förvaltas av finansministeriet.

II. RÄTTLIG ANALYS

1. Rättslig grund: Artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG

14. Den österrikiska regeringen lämnade en ansökan om en övergångsordning med hänvisning till anförda driftåtaganden och driftgarantier enligt artikel 24 i direktivet.

2. Krav enligt artikel 24

15. I artikel 24 i direktiv 96/92/EG fastställs följande:

"1. De medlemsstater i vilka driftåtaganden eller driftgarantier som getts före ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtagandena och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."
16. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktivet och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:
- A. *Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier:*
17. 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
- 2) Driftåtagandet eller driftgarantin måste ha getts före den 20 februari 1997.
- 3) Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.
- B. *Krav avseende de åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen:*
18. 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet.
- 2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla.
- 3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen skall vara de minst restriktiva som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur.
3. **Bedömning av den österrikiska övergångsordningen**
19. I det aktuella fallet är det inte nödvändigt att i fråga om den anmälda övergångsordningen avgöra huruvida kraven A.1, A.2 och A.3 eller B.2 och B.3 uppfylls eller inte, eftersom den berörda övergångsordningens åtgärder inte innebär ett undantag från kapitel IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG och sålunda inte uppfyller krav B.1.
20. För att ett system som valts av en medlemsstat skall definieras som en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24, måste det utgöra undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG.
21. Det åtgärder som här är aktuella grundar sig på ett rent kompensationsssystem, dvs. ett system där en medlemsstat inför avgifter för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som uppstått genom tillämpningen av direktiv 96/92/EG. För uppbörd av sådana avgifter behövs i det aktuella fallet inget undantag från de ovan nämnda kapitlen i direktivet och därför kan uppbörd av sådana avgifter inte anses utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktivet.
22. Denna slutsats påverkas inte av det faktum att åtgärder av den typ som avses i detta fall kan leda till mycket betydande snedvridningar av den gemensamma elmarknaden. Kommissionen erkänner att sådana avgifter kan leda till ekonomiska följder som i väsentlig grad påminner om följderna av ett totalt eller delvis undantag från vissa av de skyldigheter som anges i kapitlen IV, VI eller VII i direktivet. Snedvridningarna har dock en sådan karaktär att de inte utgör en följd av ett sådant särskilt undantag som anges i direktivet. Det att en kompensationsbetalning överförs till vissa elproducenter och att den finansieras genom en avgift som debiteras förbrukarna, är en åtgärd som inte direkt nämns i direktivet men som måste undersökas mot bakgrund av konkurrensreglerna och särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Enligt denna hypotes skall åtgärder som medför liknande ekonomiska följder behandlas på ett enhetligt sätt, oberoende av det relevanta förfarande i varje enskilt fall.
23. Mot bakgrund av att artikel 24 i direktivet inte kan tillämpas är det därför inte nödvändigt att bedöma de andra kraven A.1, A.2 och A.3 samt B.2 och B.3.
4. **Slutsatser**
24. Den övergångsordning som den österrikiska regeringen har anmält enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG har bedömts enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktivet. Kommissionen kommer fram till att en övergångsordning enligt artikel 24 såtillvida varken kan beviljas eller behövs, eftersom de valda åtgärderna inte utgör undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet. Systemet innebär att vissa elproducenter får kompensationsbetalningar som finansieras genom avgifter som debiteras förbrukarna. Sådana åtgärder nämns inte direkt i direktivet

men måste ändå utredas enligt reglerna om statligt stöd och särskilt enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget.

Artikel 2

Övergångsordningen som har anmälts av Österrike inbegriper inga åtgärder som utgör undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG i den mening som avses i artikel 24.2. Artikel 24 kan därför inte tillämpas på den övergångsordning som har anmälts av Österrike.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Föreliggande beslut berör Österrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG, som anmäldes till kommissionen den 11 februari 1998 och lämnades in i slutlig form den 15 oktober 1998. Anmälan berör följande:

- Driftgarantier som beviljats tre vattenkraftverk.
- Ett långvarigt inköpsavtal och en driftgaranti som beviljats en brunkolsanläggning.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Österrike.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar
Christos PAPOUTSIS
Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Nederländernas ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/6)

(Endast den nederländska texten är giltig)

(1999/796/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUTmed beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen,med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv
96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler
för den inre marknaden för el⁽¹⁾, särskilt artikel 24 i detta,efter att ha underrättat medlemsstaterna om Konungariket
Nederländernas ansökan, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND

1. Förfarande

- Genom en skrivelse av den 20 februari 1998 överlämnade Nederländernas ständiga representation vid kommissionen en preliminär anmälan om övergångsordningar enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG. Den 29 maj genomförde kommissionen ett informationssuppdrag vid Ekonomiministeriet i Haag. Kommissionen begärde tilläggsinformation om vissa element i anmälan. Tilläggsinformationen mottogs av kommissionen i en skrivelse av den 22 juni.
- Genom en skrivelse av den 16 oktober överlämnade Nederländernas ständiga representation tilläggsinformation beträffande anmälan om övergångsordningar.

2. Struktur och utveckling inom elsektorn i Nederländerna

a) Produktion

- Det finns fyra elproducerande företag i Nederländerna. Företagen är följande:

EPON – NV Electriciteits-Produktiemaatschappij Oost en Noord Nederland

EPZ – NV Electriciteits-Produktiemaatschappij Zuid-Nederland

EZH – NV Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland

UNA – NV Energieprouktiebedrijf UNA.

Dessa företags produktion täcker cirka 70% av den inhemska efterfrågan på el. Återstående 30% består av import (cirka 13%) och oberoende produktion eller egenproduktion.

- De fyra produktionsföretagen samordnar i viss utsträckning sina verksamheter genom SEP (Samenwerkende Electriciteits-Produktiebedrijf NV), ägare till det nationella högspänningsnätet och den juridiska person som fram till den 1 januari 1999 handlade all import av el. SEP svarar för förvaltningen av kärnkraftverket Dodeward (som numera är under nedläggning) och Demkolec, en kolförgasningsanläggning, samt för de internationella åtaganden som nämns i punkt 4.1.12. De fyra produktionsföretagen och SEP har ingått ett samarbetsavtal (Overeenkomst van Samenwerking, nedan kallat OvS).

- Produktionsföretagen ägs i sin tur enligt följande:

EPON – distributionsföretag

EPZ – distributionsföretag

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

EZH – provins, större städer i regionen, kommuner och ett distributionsföretag

UNA – två provinser och städerna Utrecht och Amsterdam.

b) Överföring

6. Överföringen av el förvaltades fram till januari 1999 av SEP, som var ägare av högspänningsnätet och den enda importören av el.
7. Sedan 1999 förvaltas överföringen av TenneT, en oberoende byrå som ägs av SEP. Staten strävar efter att få majoritetsinnehav i TenneT.

c) Distribution

8. Eldistributionen förvaltas av 23 företag. Distributionsföretagen ägs av myndigheter (provinser, städer och kommuner).

3. Liberaliseringen av den nederländska marknaden för el: genomförande av direktiv 96/92/EG

9. Den nederländska lagen om el trädde i kraft den 1 augusti 1998. Den ändrades genom en tilläggslag som i huvudsak berör aspekter beträffande tillträde till nät och försörjning till icke-berättigade kunder. Tilläggslagen antogs den 1 juni 1999.
10. Den nederländska regeringen har valt att stegvis öppna elmarknaden. Från och med den 1 januari 1999 är en tredjedel av kunderna berättigade och ytterligare en tredjedel blir berättigade år 2002. År 2007 kommer 100 % av de nederländska elförbrukarna att fritt kunna välja var de vill köpa sin el. Enligt tilläggslagen föreskrivs reglerat tredjepartstillträde till nätet. Från och med den 1 januari 1999 tillåts import av el för berättigade kunder och för distributörer när det gäller deras berättigade kunder. Importen är dock föremål för ett reciprocitetskrav.
11. Företaget som ansvarar för överföringssystemet – TenneT – är såsom ovan konstaterats rättsligt separerat från produktion och försörjning och verksamt sedan den 1 januari 1999. Staten har för avsikt att få majoritetsinnehav i TenneT.

4. Övergångsordningen som anmälts av den nederländska regeringen

4.1 Inledning

12. Den nederländska regeringen har anmält följande övergångsåtgärder enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG:

- 1) *Fjärrvärme*: Återvinning av förlusterna i anknytning till vissa fjärrvärmeprojekt tills det sista avtalet upphör att gälla år 2021.
- 2) *Demkolec*: Återvinning av de extra kostnaderna för konstruktion och drift av Demkolec, en demonstrationsanläggning för kolförgasning i Buggenum.
- 3) *Protokoll*: Ett protokollavtal har ingåtts mellan nederländska producenter och distributörer. Enligt avtalet förbinder sig producenterna att till slutet av år 2000 sälja hela sin produktion och distributörerna förbinder sig att köpa producenternas hela produktion (som utgör 70 % av distributörernas nuvarande försäljning). Om detta frivilliga avtal hävs, av kommersiella eller rättsliga skäl, förbehåller sig ministern rätten att i lag ålägga avtalet eller liknande föreskrifter.
- 4) *Internationella åtaganden*: Återvinning av eventuella förluster som härrör från följande avtal:

— Elköpsavtal mellan SEP och EDF, Preussen Elektra och Statkraft.

— SEP:s investeringsåtaganden gentemot Statnett för NorNedkabeln.

— Take-or-pay-avtal för gas mellan SEP och StatOil.

13. De ovan nämnda internationella åtagandena har genom en skrivelse av den 16 oktober 1998 fogats till Nederländernas anmälan. Dessa åtaganden ingick inte i den ursprungliga anmälan av den 20 februari 1998.

14. I den ursprungliga anmälan nämndes ytterligare två system:

— Fördröjning av *privatiseringen* av elsektorn. Ministerns uttryckliga tillstånd behövs för all försäljning av andelar utanför kretsen av nuvarande aktieägare till slutet av år 2001.

— Införandet av *företagsskatt* i takt med liberaliseringsprocessen.

15. I den slutliga anmälan ströks dock dessa två system. Skälet till detta låg i den information som kommissionen lämnade vid det ovan nämnda sammanträdet den 29 maj. Enligt denna information hade kommissionen konstaterat att dessa system inte kan ses om undantag från direktiv 96/92/EG och att man därför inte kan hänvisa till artikel 24 i direktivet. Kommissionen förbehåller sig möjligheten att undersöka dessa frågor mot bakgrund av andra föreskrifter i gemenskapslagstiftningen.

4.2 Närmare uppgifter om de anmälda systemen

4.2.1 Fjärrvärmeprojekt

a) Åtagande

16. En bränsleprisgaranti för fjärrvärme övertogs 1990 av produktionsföretagen från distributörerna. Förbrukarna garanteras att de inte betalar mer än användarna av gasuppvärmning. Nio av dessa fjärrvärmeprojekt, som inbegriper tre produktionsföretag, går med förlust och har anmälts. Alla avtal härrör från tiden före februari 1997. I de berörda områdena är fjärrvärme inte en konkurrenskraftig form, särskilt med hänsyn till kapitalinvesteringarna och amortering av investeringarna. Avtalen är resultatet av en regeringspolitik från 1979 vars syfte var att främja fjärrvärme av miljöskäl.

b) Omfattningen av icke-återvinningsbara kostnader

17. Redovisningsbyrån Coopers Lybrand har beräknat att förlusterna uppgår till 1,628 – 2,0 miljarder gulden, beroende på gasprisets utveckling.

c) Återvinningsmetod

18. I artikel 77 a i lagen om el från 1998 anges en möjlighet till återvinning av icke-återvinningsbara kostnader för fjärrvärmeprojekt genom tillämpning av en tilläggsavgift på överföringsavgiften för el.

19. De nederländska myndigheterna har planer på att införa ett återvinningssystem med en varaktighet på 20 år. Finansieringen kan uppgå till högst 2 miljarder gulden, som skall återvinnas genom en tilläggsavgift på överföringstariffen för el. Systemet har fyra betalningsberättigade: producenterna EZH, EPZ, UNA och EPON eller

deras lagliga efterträdare som varit med om att ingå avtal om fjärrvärme med bränsleprisgaranti.

20. De betalningsberättigades räkenskaper skall granskas varje år. Kommissionen kan på begäran få tillgång till räkenskaperna.

4.2.2 Demkolec

a) Åtagande

21. För konstruktion och drift av demonstrationsanläggningen för kolförgasning, Demkolec, krävdes mycket betydande och exceptionella investeringar för forskning, utveckling och demonstration av miljörelaterad teknik. Denna investering har ännu inte avskrivits. Tilläggskostnaderna kan efter liberaliseringen inte återvinnas genom den nationella bastariffen. Uppförandet av Demkolec gjordes på beslut av regeringen med hänsyftning till skäl rörande mångsidig försörjning och miljön.

b) Omfattningen av icke-återvinningsbara kostnader

22. Coopers Lybrand har beräknat att den extra investering för Demkolec som ännu inte har avskrivits uppgår till 458,4 miljoner gulden. Kostnaderna har beräknats utifrån nettovärdet den 1 januari 2001 för skillnaden mellan kostnaderna för Demkolec och för en modern gasdriven anläggning med ett kostnadspris på 7 cent/kWh. I beräkningarna beaktas en subvention till Demkolec på 18,3 miljoner gulden som godkänts av kommissionen. Det återstår ännu att bekräfta om ett preferenslån från Europeiska investeringsbanken har redovisats i denna beräkning. De nederländska myndigheterna har anmält ett maximibelopp på 550 miljoner gulden som övergångsordning för Demkolec-anläggningen.

c) Återvinningsmetod

23. I artikel 77a i ellagen från 1998 fastställs en möjlighet till återvinning av icke-återvinningsbara kostnader för Demkolec-anläggningen genom tillämpning av en tilläggsavgift på överföringsavgiften för el.

24. De nederländska myndigheterna har planer på att införa ett återvinningssystem som skall finansieras genom en tvåårig avgift på överföringstariffen. Maximibeloppet på 550 miljoner gulden återbetalas till den enda betalningsberättigade, SEP.

4.2.3 *Protokoll*a) *Åtagande*

25. Producenterna och distributörerna är bundna av ett protokoll som löper från 1997 till slutet av år 2000. Distributörerna förbinder sig att köpa all produktion från de fyra producenterna (vilket motsvarar 70% av distributörernas behov före liberaliseringen). Med protokollet regleras kostnader, priser och tariffer för perioden 1997–2000. Regeringens stöd för upprätthållandet av detta protokoll har till syfte att de nederländska producenterna skall få möjlighet att återvinna en del av eventuella icke-återvinningsbara kostnader som härrör från en produktionskapacitet som inte längre är konkurrenskraftig i ett läge där liberaliseringen har medfört lägre priser. Med tanke på att dessa kostnader skall täckas garanteras dessa företag i protokollet betydande och kontinuerliga marknadsandelar och avsättningsvolymmer.

b) *Omfattningen av icke-återvinningsbara kostnader*

26. Det är i detta skede omöjligt att sluta sig till vilka ekonomiska följder ett upphävande av protokollet skulle få för producenterna.

c) *Återvinningsmetod*

27. I den händelse att protokollet upphävs, oavsett skäl, har finansministern rätt och rättsligt mandat att i lag ålägga parterna att ingå avtalet eller ett liknande avtal. Det ges dock inga närmare preciseringar beträffande i) när eller om detta kan inträffa eller ii) vilka exakta åtgärder som vidtas om ministern utövar denna möjlighet. Det är därför oklart vilken form av åläggande av avtal mellan producenter och distributörer ministern kan införa.

4.2.4 *Internationella åtaganden*a) *Åtaganden*

28. i) EDF:s avtal om import av el. Det ursprungliga avtalet härrör från 1989. Den senaste ändringen härrör från april 1998 och enligt den förpliktas SEP att avtala om minst 65% av 600 MW till den 31 mars 2000[...] (*).

ii) Preussen Elektras avtal om import av el från 1989. Årligt uttagsåtagande på 1 500 GWh för SEP fram till den 31 december 2005.

iii) NorNed-kabelavtalet som härrör från den 31 januari 1994. SEP har ett åtagande om att betala 50% av kabelkonstruktionskostnaderna och måste ta ut 2,16 TWh per år från Stattnet. Kabeln måste vara i funktion den 1 oktober 2001 och avtalet löper till år 2016.

iv) Take-or-pay-avtal för gas mellan SEP och Statoil från år 1989.

b) *Omfattningen av icke-återvinningsbara kostnader*

29. Omfattningen av kostnaderna beror på hur el- och gaspriserna utvecklas på marknaden. Om priserna på den nederländska marknaden går ned till 7 cent/kWh ansvarar SEP (genom OvS, produktionsföretagen för sin proportionella andel) för förluster som härrör från dessa importavtal, upptill ett totalbelopp på 3,1 miljarder gulden. Under dessa omständigheter kommer regeringen inte att ingripa.

30. Om däremot marknadspriset på el sjunker under 7 cent/kWh tar myndigheterna över mer av kostnaderna för tilläggförluster som härrör från dessa avtal, på grund av ytterligare sänkningar av priset på el. Regeringens bidrag för förlusterna är progressivt och åtföljs av ett liknande bidrag från produktionsföretagen. Vid en prisnivå på 5 cent/kWh betalar regeringen uppskattningsvis [...] (*) miljarder gulden till SEP medan produktionsföretagen bidrar med [...] (*) miljarder gulden.

31. I tillägg till detta progressiva bidrag från regeringen finns en bestämmelse om att regeringens bidrag ökar om priserna sjunker under 5,5 cent/kWh. Den ursprungliga förlusten på [...] (*) miljarder gulden, som tas av producenterna om marknadspriset sjunker till 5,5 cent/kWh, täcks totalt av myndigheterna om marknadspriset sjunker till 5,5 cent/kWh. Vid en prisnivå på 5 cent/kWh betalar myndigheterna alltså totalt [...] (*) miljarder (den ursprungliga förlusten på [...] (*) miljarder plus tilläggförlusten på [...] (*) miljarder), medan produktionsföretagen betalar [...] (*) miljarder gulden.

32. De totalbelopp som nämns i denna punkt är maximibelopp för det aktuella nettovärdet, som justeras varje år.

33. NorNed-kabeln får användas avgiftsfritt inom ramen för Stattnet-importavtalet. TenneT får ingen ersättning för

(*) Affärshemlighet.

användningen av denna överföringsutrustning. Det är inte klart om SEP kan använda kabeln avgiftsfritt för export till Norge.

c) Återvinningsmetod

34. De nederländska myndigheterna har planer på att belägga överföringstariffen med en tilläggsavgift för att återvinna förlusterna på inköpsavtalen för el och gas och för att finansiera läggningen av den nederländska delen av NorNed-kabeln. Återvinningen pågår tills det sista avtalet upphör gälla, dvs. år 2026. Enligt detta system är det SEP som är betalningsberättigat.

II. RÄTTSLIG ANALYS

1. Rättslig grund: Artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG

35. Den nederländska regeringen anmälde en ansökan om en övergångsordning med hänsyftning till anförda driftåtaganden och driftgarantier enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG.

2. Krav enligt artikel 24.1 och 24.2

I artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG fastställs följande:

"1. De medlemsstater i vilka driftåtaganden eller driftgarantier som getts före ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtagandena och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."

36. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktivet och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:

A. *Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier*

37. 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
2) Driftåtagandet eller driftgarantin måste ha getts före den 20 februari 1997.
3) Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste påvisas.

B. *Krav avseende de åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen*

38. 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag enligt kapitlen IV, VI och VII i direktiv 96/92/EG.
2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör gälla.
3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen skall vara de minst restriktiva som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur.

3. Bedömning av den nederländska övergångsordningen

3.1 Fjärrvärme och Demkolec

39. I det aktuella fallet beträffande övergångsordningen om fjärrvärme och Demkolec, såsom den anmälts av den nederländska regeringen, är det inte nödvändigt att avgöra om kraven A.1, A.2 och A.3 samt B.2 och B.3 har uppfyllts eller inte, eftersom de berörda åtgärderna inte förutsätter undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG och sålunda inte uppfyller krav B.1 ovan.
40. För att ett system skall utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24, måste det omfattas av undantag från kraven i kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG.
41. De åtgärder som här är föremål för analys grundar sig på ett rent kompenstationssystem, dvs. ett system där en

medlemsstat inför avgifter för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som uppstått genom tillämpningen av direktivet. För avgifter som i det aktuella fallet krävs inget undantag från de ovan nämnda kapitlen i direktivet och därför kan systemet inte anses utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktivet.

42. Denna slutsats påverkas inte av det faktum att åtgärder av den typ som avses i detta fall kan leda till mycket betydande snedvridningar av den gemensamma elmarknaden. Kommissionen medger att betalandet av sådana avgifter kan medföra ekonomiska följder som i väsentlig grad påminner om följderna av ett totalt eller delvis undantag från vissa av skyldigheterna i kapitel IV, VI eller VII i direktivet. Snedvridningarna är dock av en sådan karaktär att de inte utgör en följd av ett sådant särskilt undantag som anges i direktivet. Att en kompensationsbetalning överförs till vissa elproducenter och finansieras genom en avgift som debiteras förbrukarna är därför en åtgärd som inte direkt nämns i direktivet, men som måste bedömas mot bakgrund av konkurrensreglerna och särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Detta antagande förutsätter att åtgärder som medför liknande ekonomiska följder behandlas på ett enhetligt sätt, oberoende av det särskilda förfarandet i varje enskilt fall.

43. Mot bakgrund av att artikel 24 i direktiv 96/92/EG inte kan tillämpas är det därför inte nödvändigt att bedöma de ovan nämnda ytterligare kraven A.1, A.2 och A.3 samt B.2 och B.3.

3.2 Internationella åtaganden

44. Artikel 24.2 i direktiv 96/92/EG skall innehålla följande bestämmelse: "Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter direktivets ikraftträdande." Detta sista inlämningsdatum inföll den 20 februari 1998. I det aktuella fallet fanns det inget omnämnande om den föreslagna övergångsordningen vad beträffar internationella åtaganden i den ursprungliga anmälan av den 20 februari 1998. Under sådana omständigheter kan dessa åtaganden inte analyseras med tanke på godkännande enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG. Även om denna övergångsordning hade anmälts till kommissionen inom den utsatta tiden enligt artikel 24.2 skulle den ändå inte omfattas av artikel 24.1, eftersom systemet inte medför något undantag från kraven i kapitlen IV, VI och VII i direktivet.

3.3 Protokoll

45. Kommissionen anser att karaktären hos eventuella åtgärder som Nederländerna vidtar i detta hänseende för närvarande ännu inte är tillräckligt väl definierade för att kommissionen skall ha möjlighet att fatta ett beslut på grundval av artikel 24.1 i direktiv 96/92/EG. Om ett sådant avtal åläggs bör tilläggsinformation lämnas in till kommissionen enligt artikel 24, så snart som det är klart vilken form åtgärden kommer att ha. Efter det kan kommissionen bedöma om systemet utgör ett undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktiv 96/92/EG och, i förekommande fall, huruvida och i vilken utsträckning systemet är förenligt med kraven enligt direktivet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Föreliggande beslut berör Nederländernas ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG. Ansökan anmälde till kommissionen den 20 februari 1998 och kompletterades den 16 oktober 1998. Anmälan berör följande:

- a) Åtaganden gällande Demkolecs demonstrationsanläggning för kolförgasning i Buggenum.
- b) Åtaganden från produktionsföretag gällande det pris som debiteras för fjärrvärme.
- c) SEP:s internationella köpåtagande.
- d) Ett protokollavtal som ingicks 1997 mellan nederländska producenter och distributörer.

Artikel 2

Den övergångsordning som den nederländska regeringen har anmält för åtaganden från produktionsföretag gällande det pris som debiteras för fjärrvärme och åtaganden gällande Demkolecs demonstrationsanläggning för kolförgasning i Buggenum, innehåller inga åtgärder som skulle medföra undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG, i den mening som avses i artikel 24.2 i direktivet. Artikel 24 i direktiv 96/92/EG kan därför inte tillämpas på den övergångsordning som har anmälts av den nederländska regeringen.

Artikel 3

96/92/EG, eftersom systemet anmäldes till kommissionen mer än ett år efter det att direktivet hade trätt i kraft.

Artikel 76 i den nederländska lagen om el, dvs. den artikel som behandlar protokollet, kan inte godkännas enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG. Om denna bestämmelse används skall tilläggsinformation lämnas in enligt artikel 24.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Konungariket Nederländerna.

Artikel 4

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

Systemet för återvinning av förluster från internationella åtaganden som omnämns i skrivelsen av den 16 oktober 1998 kan inte bedömas mot bakgrund av artikel 24 i direktiv

På kommissionens vägnar

Christos PAPOUTSIS

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om den spanska regeringens ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr (1999) 1551/7)

(Endast den spanska texten är giltig)

(1999/797/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁽¹⁾, särskilt artikel 24 i detta,

efter att ha underrättat medlemsstaterna om den spanska regeringens ansökan, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND

1. Förfarande

1. Genom en skrivelse av den 18 februari 1998 lämnade det spanska industri- och energiministeriet in en ansökan till kommissionen om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG. I ansökan hänvisades till den spanska ellagen 54/1997 av den 27 november, som i enlighet med artikel 27 i direktivet hade anmälts genom en skrivelse av den 20 januari, och särskilt till två bestämmelser i denna lag, nämligen 1) bestämmelserna om kostnader för övergång till konkurrens (Costes de Transición a la Competencia), nedan kallade CTC, och 2) bestämmelserna om systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet.
2. Den 3 juni 1998 reste kommissionen till Madrid för att samla information och besökte där ansvariga för Ministerio de Industria y Energía samt Comisión Nacional del Sistema Eléctrico.
3. I en skrivelse av den 16 oktober 1998 lämnade Ministerio de Industria y Energía tilläggsinformation till kommissionen.

4. I en skrivelse av den 28 januari 1999 anmälde den spanska regeringen, enligt artikel 88 i EG-fördraget och med vissa ändringar, övergångsordningen (som den tidigare hade anmält enligt artikel 24 i direktivet). Den anmälan omfattas inte av detta beslut utan behandlas genom ett parallellt förfarande enligt artikel 88 i EG-fördraget.

2. Den spanska elsektorn och genomförandet av direktiv 96/92/EG

5. Spanien genomförde eldirektivet, direktiv 96/92/EG, genom lag 54/1997 som trädde i kraft den 1 januari 1998. Genom denna lag infördes reglerat tillträde till nätet för alla kunder med en förbrukning större än 15 GWh per år. Detta motsvarade ca 30% av totalförbrukningen vid utgången av 1998⁽²⁾. I lagen, och i en ändring till denna som trädde i kraft den 1 januari 1999, föreskrivs redan ytterligare steg för ett progressivt öppnande av marknaden som kommer att leda till en hundra procentig marknadsöppning år 2007.
6. Dessutom införde den spanska lagen en oberoende systemoperatör och en oberoende marknadsoperatör, som är separerade från andra elföretag både rättsligt och ägandemässigt (ingen aktieägare får inneha mer än 10% av aktierna i dessa organ och andelen aktieägare som är verksamma inom elbranschen får sammanlagt inte överstiga 40%). Genom kungligt dekret 2019/1997 utsågs Red Electrica de Espana, S.A. (REE) till systemoperatör och Compañía Operadora del Mercado Español de Electricidad, S.A. (OMEL) till marknadsoperatör.
7. Marknadsoperatören (OMEL) sköter samordningen av utbud och efterfrågan på en spotmarknad. Alla företag som producerar mer än 50 MW är förpliktade att regelbundet göra erbjudanden till spotmarknaden men tillåts också sälja sin el genom bilaterala avtal. Alla distributörer, leverantörer och berättigade kunder får agera som köpare på spotmarknaden. Berättigade kunder har för närvarande tre möjligheter: 1) stanna hos sin leverantör/distributör med reglerade leveranspriser, 2) köpa direkt

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

⁽²⁾ Enligt direktiv 96/92/EG krävs ett öppnande av marknaden på minst 26,48% senast den 19 februari 1999.

från spotmarknaden eller 3) köpa på grundval av ett bilateralt avtal med en viss producent eller leverantör.

8. De viktigaste elproducenterna, som också har distributions- och leveransverksamhet, är koncernen Endesa, Iberdrola S.A., Union Eléctrica Fenosa S.A. och Hidroeléctrica del Cantábrico S.A. Alla dessa är privatägda.

3. Övergångsordningarna som anmälades av den spanska regeringen

3.1 Inledning

9. Spanien har anmält följande två övergångsordningar enligt artikel 24 i direktivet:

- 1) *CTC-ordningen* (Costes de Transición a la Competencia – kostnader för övergång till konkurrens)

CTC-ordningen (övergångsordning avseende kostnader för övergång till konkurrens) definieras i den sjätte övergångsbestämmelsen i den spanska lagen 54/1997, ändrad den 1 januari 1999 genom lag 50/1998 av den 30 december 1998. Denna övergångsordning grundar sig på garantier som den spanska staten gett alla elkraftverk genom de kungliga dekreten 40/1994 och 1538/1987, i vilka elpriserna fastställdes före avregleringen. Systemet garanterade kostnadstäckning för elkraftverk byggda i Spanien genom elpriser som beräknades skilt för varje kraftverk enligt standardiserade kostnadsberäkningsmetoder. Genom CTC-ordningen försöker den nya lagen 54/1997 delvis kompensera de elproducerande företagen för inkomstbortfallet mellan det tidigare garanterade elpriset och det förväntade elpriset på den avreglerade marknaden.

- 2) *Systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet*

För driften av dessa separata system åtnjuter företagen Unelco (Kanarieöarna), GESA (Balearerna) och Endesa (Ceuta och Melilla) till och med den 31 december 2000 särskilda undantag från de marknadsregler som styr elmarknaden på fastlandet. Dessa undantag definieras i den femtonde övergångsbestämmelsen i lag 54/1997, liksom i ändringarna till denna genom den sjuttonde tilläggsbestämmelsen i lag 34/1998 av den 7 oktober om vatten- och kol-kraftsektorn. I lag 54/1997 fastställs dessutom att den jämförbart högre kostnaden för elproduktion och eldistribution i dessa isolerade system skall omfördelas genom en särskild el- och överföringsavgift på fastlandet.

3.2 Närmare uppgifter om CTC-ordningen

10. Mål

Målet med CTC-ordningen är att under högst tio år kompensera de spanska elproducerande företagen för en förväntad minskning av elpriset på spotmarknaden för grossister till följd av införandet av konkurrens. Elpriset förväntas falla till 6 ESP/kWh och det är detta pris som använts för beräkningar inom CTC-ordningen. Den totala förhandsberäknade maximikompensationen har fastställts till, och begränsas till, 1 988 miljarder spanska pesetas (ca 12 miljarder euro). Huvuddelen av detta, 1 693 miljarder pesetas eller 85 %, är avsedd att täcka inkomstbortfallet för de 11 elproducerande företagen till följd av lägre priser på grund av införandet av konkurrens. En mindre del, 295 miljarder pesetas eller 15 %, är avsedd att täcka en fast premie på 1 peseta per kWh för el som produceras från inhemskt kol.

11. Beräkningsmetod

Samtliga kraftverks individuella kostnadsplanering har genomgått en oberoende och individuell granskning vid tidigare prisbestämningstillfällen. Utgående från denna kostnadsbas har det genomsnittliga antalet drifttimmar fastställts för respektive teknikgren. Kompensationen till respektive teknikgren har sedan beräknats som den diskonterade skillnaden mellan de standardiserade produktionskostnaderna och det förväntade marknadspriset på 6 pesetas per kWh. Den använda diskonteringsräntan är 5 %. Den resulterande skillnaden är 2 508 miljarder pesetas⁽³⁾. Detta belopp har sedan minskats med 32,5 % eller 815 miljarder pesetas för att beakta eventuella produktionshöjningar. Resultatet är ovan nämnda 1 693 miljarder pesetas, till vilket koltillägget på 295 miljarder pesetas har adderats. De icke-återvinningsbara kostnaderna kompenseras genom årliga utbetalningar till respektive kraftverks ägare.

12. Kompenseringsmetod

Av den totala kompensationen inom CTC-ordningen skall ca 50 % betalas ut till kärnkraftsektorn, 31 % till den konventionella värmekraftsektorn och 19 % till vattenkraftsektorn. Den förhandsberäknade summan på 1 988 miljarder pesetas anger det maximala kompensationsbeloppet. Den faktiska årliga kompensationen beräknas på grundval av den verkliga prisutvecklingen på spotmarknaden. Om marknadspriset förblir högre än det förväntade 6 pesetas per kWh kommer kompensationsbetalningarna att minskas proportionellt. Om marknadspriset faller lägre än det förväntade priset på 6 pesetas per kWh kommer den årliga kompensationen att öka, men

⁽³⁾ Det bör noteras att i anmälan av den 28 januari enligt artikel 88 i EG-fördraget uppgavs den ursprungliga skillnaden mellan standardiserade produktionskostnader och förväntat marknadspris till 3 074 miljarder pesetas, vilket i ett första steg minskades med 565 miljarder pesetas.

inte totalkompensationen. Detta innebär att övergångsperioden kan ta slut före utgången av de tio år som planeras, nämligen när det maximala kompensationsbeloppet har använts.

13. Återvinningsmetod

Kostnaden för CTC-ordningen återvinns årligen genom de reglerade el- och överföringsavgifterna. Respektive avgifter inkasseras av distributionsföretagen och överförs till produktionsföretagen under kontroll av den reglerande myndigheten (CNSE).

Genom ändringen av ellagen den 1 januari 1999 ändrades kompensations- och återvinningsmetoden så att man införde en fast avgiftsdelen på 4,5% som är öronmärkt för kompensationsbetalning till elföretagen. Detta gör det möjligt för de mottagande företagen att senare värdepapperisera kompensationsbetalningar till ett värde motsvarande ca 1 000 miljarder pesetas. Denna möjlighet har införts i utbyte mot att de sammanlagda CTC-utbetalningarna ytterligare minskas med ca 250 miljarder pesetas. Resterande del på ca 320 miljarder pesetas kommer att kompenseras i enlighet med den ursprungliga metod som beskrivs ovan. Denna ändring gäller endast CTC-delen och inte den del om 295 miljarder pesetas som återvinns genom avgifterna och är avsedd att kompensera produktion av el från inhemskt kol med 1 peseta/kWh.

3.3 Närmare uppgifter om systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet

14. Anmälan innehåller ingen ansökan om särskilda undantag från direktiv 96/92/EG. Det finansiella stöd genom vilket dessa isolerade systems högre elkostnader omfördelas till hela det spanska systemet återvinns på liknande sätt som beskrivs ovan för CTC-ordningen.

II. RÄTTSLIG GRUND

1. Artikel 24 i direktiv 96/92/EG

15. Den spanska regeringen lämnade in en ansökan enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG. Ansökan innehåller följande två delar som måste bedömas separat:

— En ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24.1 och 24.2.

— En ansökan om undantag för små isolerade system enligt artikel 24.3.

2. CTC-ordningen

2.1 Krav enligt artikel 24.1 och 24.2

16. I artikel 24 i direktiv 96/92/EG fastställs följande:

"1. De medlemsstater, i vilka driftåtaganden eller driftgarantier som getts före ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elbranschens struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtagandena och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."

Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktivet och med stöd av fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta samtliga följande kriterier:

17. A. *Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier*
- 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
 - 2) Driftåtagandet eller driftgarantierna måste ha getts före den 20 februari 1997.
 - 3) Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.
18. B. *Krav avseende åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen*
- 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktiv 96/92/EG.

- 2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla.
- 3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen skall vara de minst restriktiva som skäliga behövs för att nå de mål som eftersträvas genom övergångsordningen och som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elbranschens struktur.

2.2.3 Bedömning av CTC-ordningen

19. I det aktuella fallet är det inte nödvändigt att beträffande CTC-ordningen avgör huruvida kraven A.1, A.2, A.3 eller B.2 och B.3 uppfylls eller inte, eftersom den berörda övergångsordningens åtgärder inte förutsätter ett undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG och sålunda inte uppfyller krav B.1 ovan.
20. För att ett system som en medlemsstat väljer skall utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktiv 96/92/EG, måste det utgöra undantag från kraven i kapitlen IV, VI eller VII i direktivet, vilket anges ovan.
21. De berörda åtgärderna grundar sig på ett rent kompensationsystem, dvs. ett system som innebär att en medlemsstat tillämpar avgifter för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som har uppstått genom tillämpningen av direktiv 96/92/EG. I förevarande fall förutsätter tillämpningen av sådana avgifter inte ett undantag från de ovan nämnda kapitlen i direktivet och kan därför inte anses utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktivet.
22. Denna slutsats påverkas inte av det faktum att åtgärder av den typ som avses i detta fall kan leda till mycket betydande snedvridningar av den gemensamma elmarknaden. Kommissionen erkänner att betalandet av sådana avgifter kan medföra ekonomiska följder som i väsentlig grad påminner om följderna av ett totalt eller delvis undantag från vissa av de skyldigheter som anges i kapitlen IV, VI eller VII i direktivet. Snedvridningarna har dock en sådan karaktär att de inte utgör en följd av ett sådant särskilt undantag som anges i direktivet. Det att en kompensationsbetalning överförs till vissa elproducenter och att den finansieras genom en avgift som debiteras förbrukarna, är en åtgärd som inte direkt nämns i direktivet, men som måste undersökas mot bakgrund av konkurrensreglerna och särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Enligt denna hypotes skall åtgärder som medför liknande ekonomiska följder behandlas på ett enhetligt sätt, oberoende av det relevanta förfarandet i varje enskilt fall.
23. Trots detta och trots det faktum att den spanska regeringen i sin anmälan av den 18 februari 1998 själv uttryckte tvivel om huruvida det var nödvändigt att ansöka om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG, eftersom "även om CTC-ordningen uppfyller kravet i artikel 24.1, omfattas den inte av artikel 24.2 eftersom ordningen inte innehåller undantag från kapitlen IV, VI och VII", hävdade den spanska regeringen i sin skrivelse av den 16 oktober 1998, innehållande tilläggsinformation, att den spanska CTC-ordningen utgör ett undantag från artikel 8 i kapitel IV i direktivet.
24. Man hävdar att den spanska prisregleringen före avregleringen (kungligt dekret 1583/1987) utgjorde en garanti för driften av och fullständig återbetalning till varje enskilt kraftverk. Efter avregleringen fungerar marknaden enligt ett kriteriesystem i enlighet med artikel 8 i direktiv 96/92/EG, vilket inte garanterar inmatningsordningen för kraftverk till de priser som garanteras i kungligt dekret 1583/1987. I skrivelsen av den 16 oktober 1998 drar den spanska regeringen slutsatsen att "frånvaron av dessa icke-återvinningsbara kostnader (CTC-ordningen) skulle resultera i en annan kriterieordning än den nuvarande som är resultatet av konkurrens på produktionsmarknaden".
25. Med andra ord hävdar Spanien att införandet av CTC-betalningarna gör det möjligt för mottagarna att använda dessa medel för att sälja el till lägre priser än vad som vore möjligt i frånvaro av denna övergångsordning. Detta kommer i sin tur att leda till en ändring av den på enbart ekonomiska kriterier grundade kriterieordningen – det grundläggande kravet i artikel 8 i direktiv 96/92/EG.
26. Man hävdar att kompensationsbetalningarna inom den spanska CTC-ordningen således sätter kraftverksoperatörerna i samma position som om de hade en inmatningsgaranti till priser som möjliggör kostnadsåterbetalning och som om artikel 8.2 i direktiv 96/92/EG inte gällde. På detta sätt kan Spanien tack vare CTC-ordningen ha ett avancerat program för öppnandet av marknaden samtidigt som elpriserna sänks för förbrukare som saknar valmöjligheter, i stället för att öppnandet av marknaden försenas, vilket kunde ha varit resultatet om Spanien hade valt att använda ett undantag från kapitel VII enligt artikel 24 i direktivet.
27. Kommissionen anser dock att denna typ av kompensationsystem, som är avsedd att ur ekonomisk synvinkel och för en begränsad tid "neutralisera" effekterna av tillämpningen av bestämmelserna i direktiv 96/92/EG, inte kan betraktas som ett "undantag" till direktivet enligt vad som avses i artikel 24. Det spanska systemet, som grun-

dar sig på en oberoende marknadsoperatör och en öppen spotmarknad, genomför kraven i artikel 8 i direktivet och överensstämmer med dessa. CTC-ordningen utgör inte ett specifikt undantag till artikel 8. Relevant i detta avseende är karaktären hos den anmälda åtgärden i fråga snarare än dess syfte eller mål. Överföring av en kompensationsbetalning till vissa elproducenter, finansierad genom en avgift för förbrukarna, är i sig en åtgärd som inte direkt berörs av direktivet utan som måste granskas enligt konkurrensreglerna, särskilt artikel 87.3 c i fördraget.

28. Mot bakgrund av att artikel 24 i direktiv 96/92/EG inte kan tillämpas är det därför inte nödvändigt att bedöma de ovan nämnda ytterligare kraven 2 och 3.

3. Ordningen för systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet

3.1 Krav enligt artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG

29. I artikel 24.3 i direktivet fastställs följande: "Medlemsstater som, efter det att direktivet har trätt i kraft, kan visa att det finns påtagliga problem för driften av deras små isolerade system, kan ansöka om undantag från tillämpliga bestämmelser i kapitlen IV, V, VI och VII, vilka kan beviljas av kommissionen. Kommissionen skall underätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Denna punkt skall också vara tillämplig på Luxemburg."
30. Enligt denna bestämmelse skall kommissionen i liknande fall vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:
- 1) Artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG tillämpas i allmänhet endast för små isolerade system. I artikel 2.23 i direktivet anges att med ett "litet isolerat system" avses "varje system med en konsumtion om mindre än 2 500 GWh under 1996, där mindre än 5 % av årskonsumtionen erhålls genom sammanlänkning med andra system".
 - 2) Medlemsstaterna skall efter ikraftträdandet visa att det finns påtagliga problem för driften av deras små isolerade system.
 - 3) Åtgärderna skall utgöra undantag från kapitlen IV, V, VI och VII i direktivet.

- 4) När kommissionen beslutar om en ansökan, granskar den om de berörda åtgärderna är proportionerliga, vilket innebär att de föreslagna åtgärderna skall vara de minst restriktiva för handel och konkurrens som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima.

3.2 Bedömning av den spanska ansökan

31. I likhet med ovanstående bedömning av CTC-ordningen är det, även när det gäller ordningen för systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet, inte nödvändigt att bedöma huruvida kraven 1, 2 och 4 i skäl 3 är uppfyllda, eftersom åtgärderna inom övergångsordningen i fråga inte utgör undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktiv 96/92/EG och således inte uppfyller krav 3 ovan.
32. Den spanska anmälan innehåller inte någon ansökan om särskilt undantag från direktivet. Eftersom ordningen för systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet innebär ett ekonomiskt stöd till dessa system som återvinns genom en avgift på förbrukad el, tillämpas ovanstående argument på motsvarande sätt. Sammanfattningsvis måste denna ordning granskas enligt reglerna om statligt stöd, särskilt artikel 87.3 c i fördraget. Enligt denna hypotes, och i enlighet med vad som anges i punkt 2.2.3, skall åtgärder som medför liknande ekonomiska följder behandlas på ett enhetligt sätt, oberoende av det relevanta förfarande i varje enskilt fall.
33. Om ett undantag enligt artikel 24.3 i direktiv 96/92/EG i framtiden skulle bli nödvändigt för att undvika att bryta mot kapitlen IV, V, VI eller VII i direktivet avseende särskilda regler för systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet, kan den spanska regeringen när som helst lämna in en giltig ansökan, eftersom tidsfristen i artikel 24.2 inte gäller för artikel 24.3.

4. Slutsats

34. Spaniens ansökan enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG innehåller följande två punkter:

För det första, CTC-ordningen, som har bedömts på grundval av artikel 24.1 och 24.2 i direktivet och, för det andra, ordningen för systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet, som har bedömts på grundval av artikel 24.3 i direktivet.

35. Kommissionen kommer i båda fallen fram till att en övergångsordning enligt artikel 24 inte kan och inte behöver godkännas, eftersom de valda åtgärderna inte

utgör undantag från kapitlen IV, V (endast beträffande artikel 24.3), VI och VII i direktivet.

36. Slutligen har kommissionen förstått att både CTC-ordningen och ordningen för systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet omfattar överföringar av kompensationsbetalningar till vissa elproducenter som finansieras genom en avgift för förbrukarna. Dessa åtgärder berörs inte direkt av direktivet utan måste granskas enligt reglerna om statligt stöd, särskilt artikel 87.3 c i fördraget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Föreliggande beslut berör den spanska regeringens ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG som anmäldes till kommissionen den 18 februari 1998. Anmälan berör följande:

- a) Kostnader för övergång till konkurrens (*Costes de Transición a la Competencia*), som fastställs i den sjätte övergångsbestämmelsen i den spanska ellagen 54/1997 av den 27 november 1997.
- b) Systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet (*Sistemas insulares y extrapeninsulares*), som fastställs i den femtonde övergångsbestämmelsen i den spanska ellagen 54/1997 av den 27 november 1997.

Artikel 2

Övergångsordningen för kostnader för övergång till konkurrens, som fastställs i den sjätte övergångsbestämmelsen till den spanska ellagen 54/1997, omfattar inga åtgärder som utgör undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG i den mening som avses i artikel 24.2 i direktivet. Artikel 24 i direktivet kan därför inte tillämpas på denna del av den övergångsordning som har anmälts av den spanska regeringen.

Artikel 3

Övergångsordningen för systemen på öarna och utanför det spanska fastlandet, som har anmälts av den spanska regeringen, omfattar inga åtgärder som utgör undantag från kapitlen IV, V, VI eller VII i direktiv 96/92/EG i den mening som avses i artikel 24.3 i direktivet. Artikel 24 i direktivet kan därför inte tillämpas på denna del av den övergångsordning som har anmälts av den spanska regeringen.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar
Christos PAPOUTSIS
Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Danmarks ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/8)

(Endast den danska texten är giltig)

(1999/798/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁽¹⁾, särskilt artikel 24,

efter att ha underrättat medlemsstaterna om Konungariket Danmarks ansökan enligt artikel 24.1 i direktivet, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND

1. Förfarande

1. Genom en skrivelse av den 19 februari 1998 ansökte det danska miljö- och energiministeriet (Miljø- og Energiministeriet) om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktivet.
2. Den 25 juni 1998 hölls ett sammanträde i Bryssel mellan kommissionen och företrädare för det danska miljö- och energiministeriet i syfte att diskutera ansökan. Ministeriet ombads lämna in mer detaljerad information.
3. Ministeriet översände denna information genom en skrivelse av den 16 oktober 1998.

2. Struktur och utveckling inom elsektorn i Danmark

4. År 1997 verkade 111 företag inom elsektorn i Danmark. 46 av företagen ägs och förvaltas direkt av kommuner, 43 är organiserade som konsumentägda kooperativ, 9 är partnerskap, 11 är privata stifelser och 2 är aktiebolag.
5. Överföringsnätet i Danmark är uppdelat i två separat vertikalt integrerade system. Eltra (separat rättssubjekt, separat ledning och styrelse) förvaltar ett nät som omfattar Danmarks västra del (Jylland och Fyn) och som är kopplat till UCPTÉ-nätet. Elkraft System (verkar inom Elkraft men med separat ledning) förvaltar ett nät som omfattar Danmarks östra del och som är kopplat till Nordel-nätet. Distributionsföretagen har ansvaret för försäljningen av el till förbrukarna samt för planering, förvaltning och underhåll av låg- och mellanspänningsnätet.
6. Elproduktionen sköts av åtta företag, som ägs av distributionsföretagen. Elproduktionen och försäljningen av el till distributionsföretagen samordnas av Elsam (inom Eltra-området) och av Elkraft.
7. Danmark har tre elföretag som både producerar och distribuerar el: Københavns Belysningsvæsen, Østkraft på Bornholm och Randers kommunale Værker.
8. Elproduktionen sker i huvudsak i kombination med värme. Det dominerande bränslet i dessa anläggningar är kol även om naturgas får allt större betydelse. Under de senaste åren har man avvecklat traditionella kraftverk som endast producerar el. Dessutom håller förnybara energikällor såsom biomassa och vindkraft att få större

⁽¹⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

betydelse inom området för elproduktion. Danmarks politik är att denna utveckling skall fortsätta.

9. Historiskt sett har Danmark varit nettoimportör av el, men sedan 1995 har Danmark haft ett överskott som har exporterats.

3. Lagen om elförsörjning och genomförande av elmarknadsdirektivet

10. Den danska elmarknaden regleras av lagen om elförsörjning. Lagen trädde i kraft år 1977 och har efter det ändrats flera gånger men lagens struktur har förblivit oförändrad.
11. Övergången till ett mer marknadsbaserat system inleddes genom att parlamentet i maj 1996 antog en ändring till lagen om elförsörjning. Syftet med ändringen var att införa konkurrens i Danmark och samtidigt säkerställa att elsektorn åläggs att tillhandahålla ett antal allmännyttiga tjänster i anslutning till miljöskydd, försörjningstrygghet och konsumentskydd. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 1998 efter att kommissionen den 3 december 1997 hade godkänt⁽²⁾ vissa element i lagförslaget (förfarandet för statligt stöd).
12. Efter den 1 januari 1998 har distributionsföretag med en årskonsumtion över 100 GWh och slutförbrukare med en årskonsumtion över 100 GWh per förbrukningsplats ansetts vara berättigade kunder. Den danska elmarknaden karakteriseras av att det endast finns ett fåtal stora elkonsumenter. I själva verket nådde endast sju konsumenter över 100 GWh-tröskeln och deras marknadsandel cirka 5% av totalkonsumtionen i Danmark. Om även distributörerna inräknas ökar den indirekt engagerade potentiella marknadsandelen till cirka 90%.
13. I Danmarks nuvarande lagstiftning föreskrivs förhandlat tillträde för tredje part. I praktiken har dock Eltra och Elkraft System infört tillträde för tredje part enligt offentliggjorda tariffer för tillträde till överföringsnäten. Distributionsnätet karakteriseras fortfarande av förhandlat tillträde för tredje part.
14. Det finns fortfarande ett antal olösta detaljfrågor som måste omfattas av ny lagstiftning för att full förenlighet med direktivet skall nås. Den danska regeringen bereder för närvarande lagstiftning som bland annat omfattar de återstående frågorna.

4. Övergångsordningen som anmäldes av den danska regeringen

4.1 Inledning

15. Den danska regeringen har anmält övergångsordningar för tre typer av åtaganden:
- 1) Take-or-pay-avtal för gas.
 - 2) Nedläggning av kraftverk.
 - 3) Pensionsförpliktelser.

4.2 Take-or-pay-avtal för gas

Åtagande

16. Två danska företag, Elkraft AmbA och I/S Elsam, har ingått tre take-or-pay-avtal för gas med Dangas A/S.
- 1991 – Avtal som löper från 1996 till 2020 och enligt vilket Elkraft måste ta minst [...] (*) miljoner Nm³ per år.
 - 1994 – Avtal som löper från 1996 till 2020 och enligt vilket Elsam måste ta minst [...] (*) miljoner Nm³ per år.
 - 1995 – Avtal som löper från 2001 till 2010 och enligt vilket Elsam måste ta minst [...] (*) miljoner Nm³ per år och Elkraft minst [...] (*) miljoner Nm³ per år.
17. Gaspriset är [...] (*).
18. Avtalen innehåller en klausul som [...] (*).
19. Avtalen kan [...] (*).
20. Gasen är avsedd att användas i de fyra centrala kombikraftvärmeverk som delvis omfattas av en s.k. CHP-garanti som tillämpas i Danmark. Enligt denna garanti är danska distributionsföretag skyldiga att köpa värmeproducerad el från dessa anläggningar till självkostnadspris om elen inte kan säljas på fria marknaden utan förlust. Garantin har undersökts av kommissionen och godkänts mot bakgrund av fördragets bestämmelser om statligt stöd (se fotnot 2). Garantin har också analyserats mot

⁽²⁾ Statligt stöd N 305/96 – Danmark – Åtgärder till förmån för centraliserade elproduktionsanläggningar.

(*) Affärshemlighet.

bakgrund av bestämmelserna i direktivet. Kommissionen har vid en preliminär bedömning konstaterat att systemet är förenligt med direktivet. Denna bedömning har delgetts miljö- och energiministeriet⁽³⁾.

21. CHP-garantin gäller till 2006. För de tre anläggningarna H. C. Ørstedsværket, Svanemølleværket och Avedøreværkets Blok 2 omfattar garantin huvuddelen av elproduktionen eftersom denna görs i kombination med värme. Den danska regeringen förutser därför inga problem före 2006 beträffande take-or-pay-avtal för dessa anläggningar, eftersom CHP-garantin står som säkerhet för att värmebaserad el kan säljas till ett pris som täcker produktionskostnaderna. Beträffande den sista anläggningen, Skoerbøekværket, kommer CHP-garantin sannolikt att endast omfatta 30% av elproduktionen. Dessutom kan take-or-pay-avtalet om gas medföra svårigheter för denna anläggning, beroende på hur marknadspriserna för gas rör sig i förhållande till avtalets fastställda priser.

Omfattningen av icke-återvinningsbara kostnader

22. Enligt den danska regeringens beräkningar innebär de tre take-or-pay-avtalen ett åtagande på 8,9 miljarder danska kronor. Detta motsvarar kostnaden för naturgas som används för sådan elproduktion som inte omfattas av CHP-garantin, med antagandet om att naturgasens pris hålls stabilt. Beloppet är beräknat utifrån ett grundantagande om att elpriset skulle gå ned till noll.
23. Regeringen anser det dock vara mer realistiskt att marknadspriset på el ökar från den nuvarande nivån på 0,12 danska kronor per kWh (det aktuella priset hos den nordiska elsammanslutningen som anges i den danska regeringens skrivelse av den 16 oktober 1998) till 0,15 danska kronor per kWh år 2000. Efter det förväntar sig regeringen att [...] (*).
24. Med de ovan antagna ökningarna i marknadspriserna på el och gas som utgångspunkt har regeringen uppskattat de icke-återvinningsbara kostnaderna i anknytning till take-or-pay-avtal till totalt 993 miljoner under perioden 1999–2020.

Återvinningsmetod

25. Regeringen överväger att bevilja elföretagen rätt att belägga elkonsumenterna med en tilläggsavgift. Denna avgift betalas av slutförbrukarna. Beloppet beräknas i efterskott och får endast täcka verkliga förluster. Om

tilläggsavgiften har varit för hög måste överskottet återbetalas till förbrukarna. Företagen måste ha separat bokföring för stödet så korssubventionering kan undvikas och insyn säkerställas. Beloppet skall specificeras separat på förbrukarnas elfaktura.

4.3 Stängning av kraftverk

Åtagande

26. Tidigare fick elföretagen i Danmark inte avsätta medel för framtida kostnader för stängning och nedmontering av produktionsanläggningar. Kostnaderna för nedmontering bemöttes därför när de uppstod, och täcktes via eltariifferna som vid behov kunde höjas för att täcka dessa kostnader.
27. På en icke-konkurrensutsatt marknad har detta inte medfört något problem för produktionsföretagen eftersom kostnaderna i sista hand har överförts på slutförbrukarna. På en konkurrensutsatt marknad där förbrukarna kan välja fritt kan det eventuellt inte längre vara möjligt att överföra dessa kostnader på förbrukarna.
28. Den danska regeringen har anmält att 30 produktionsenheter kommer att stängas och nedmonteras under perioden 1999–2025 och att sex produktionsenheter nyligen har stängts och nedmonterats. Den normala livstiden för en produktionsenhet uppskattas till 30 år. I vissa fall har stängningen och nedmonteringen beordrats av miljöbyrån med hänvisning till miljöskäl. Nedmontering kan endast göras efter att licens har beviljats av energibyran (enligt artikel 5.1 i lagen om elförsörjning).

Omfattningen av icke-återvinningsbara kostnader

29. Enligt regeringens uppskattningar är nedmonteringskostnader per enhet mellan 100 och 170 miljoner danska kronor beroende på enhetens storlek. Nedmonteringskostnaderna för en 137 MW-enhet som stängdes år 1996 (Nordjyllandsværkets Blok 1) har uppskattats till 87 miljoner danska kronor. Enligt Danmarks anmälan är dock dessa kostnader lägre än normalt. Det beror på att vissa delar som behövs i anknytning till kraftverkets andra enheter inte kommer att nedmonteras.
30. Efter antagandet av den nya lagen om elförsörjning (vilket förväntas ske under 1999) kommer elföretagen att kunna vidta åtgärder för att täcka sådana kostnader. Regeringen har därför endast anmält kostnader för kraftenheter som har beviljats nedmonteringslicens eller som

⁽³⁾ Skrivelse av den 31 oktober 1997 från kommissionens generaldirektorat XVII till miljö- och energiministeriet.

förväntas få licens mellan den 1 januari 1998 och den 31 december 2007. Företag som planerar att stänga anläggningar efter detta datum kommer under tiden fram till stängningen att vara tvungna att vidta tillbörliga åtgärder med tanke på nedläggningen. Systemet med icke-återvinningsbara kostnader har som syfte att finansiera eller bidra till finansieringen av anläggningar som skall stängas före detta datum. För sådana anläggningar har än så länge inga åtgärder vidtagits med tanke på medel för nedläggningskostnaderna, och den tid som återstår räcker inte till för att bygga upp tillräckliga medel före stängningen. Systemet kommer att omfatta totalt 21 enheter och sex anläggningar som för närvarande är under nedmontering.

31. Regeringen uppskattar de totala icke-återvinningsbara kostnaderna till 2 750 miljoner danska kronor. Dessa kostnader är fördelade enligt följande:

- Sjællandske Kraftværker (del av Elkraft-området): 800 miljoner danska kronor för åtta kraftenheter
- Københavns Belysningsvæsen (del av Elkraft-området): 600 miljoner danska kronor för sex kraftenheter
- Elsam: 1 350 miljoner danska kronor för sju kraftenheter och kostnaderna för sex anläggningar som håller på att nedmonteras.

32. Regeringen avser att bevilja stöd på upp till 170 miljoner danska kronor per enhet i fall där ansökan om demonteringslicens har lämnats in till energibyran före den 1 januari 2001. För ansökningar som lämnats in efter detta datum kommer det maximala stödet att vara lägre. År 2001 kommer det maximala beloppet att vara 102 miljoner danska kronor. Detta belopp minskas med 17 miljoner danska kronor under varje år som följer. Demonteringen måste inledas senast ett år efter att licens har beviljats.

33. Enligt den danska regeringens beräkningar uppgår de sammanlagda kostnaderna för stödordningen till 2 300 miljoner danska kronor.

Återvinningsmetod

34. Regeringen överväger att införa två separata system för finansiering av stödet – ett för Elsam och ett för Elkraft. Dessa beviljas tillstånd att belägga elkonsumenterna med en tilläggsavgift som slutförbrukarna inom deras område betalar separat. Kostnaderna betalas dels av förbrukare av el som företagen har producerat, dels av förbrukare av el som har köpts genom tredjepartsavtal.

35. Om tilläggsavgiften har varit för hög måste överskottet återbetalas till förbrukarna. Företagen måste ha separat bokföring för stödet så korssubventionering kan undvi-

kas och insyn säkerställas. Beloppet skall specificeras separat på förbrukarnas elfaktura.

4.4 Pensionsåtaganden

Åtagande

36. De kommunala företagen inom elsektorn har traditionellt haft ett stort antal anställda med status som offentligt anställda. Enligt anställningsvillkoren måste de kommunala företagen göra regelbundna pensionsutbetalningar till pensionerade anställda. Inga pengar har lagts åt sidan för att täcka nuvarande och framtida kostnader i anknytning till pensionsbetalningar. Kostnaderna har i stället inkluderats i elpriset när de har uppstått.
37. Efter den 1 januari 1997 anställs ny personal på avtalsbasis och elverken betalar pensionsavgifter under hela anställningstiden. Denna ändring – att personal inte längre blir offentligt anställd utan anställs på avtalsbasis – medför att de kommunala företagen under några år är tvungna att betala både pensionsavgifter för nuvarande anställda och pensioner till tidigare anställda för vilka inga pensionsavgifter har betalats under anställningstiden.
38. Den danska regeringen uppskattar att problemet endast gäller produktionsföretagen. Distributionsföretagen kommer nämligen även i fortsättningsområdet och kan därför alltid återfå kostnaderna genom att inkludera pensionskostnaderna i distributionstarifferna. Endast ett produktionsföretag, som också fungerar som distributör, Københavns Belysningsvæsen, kommer att behöva en övergångsordning. Företaget har inte anställt någon ny personal med status som offentligt anställda sedan den 1 januari 1997, vilket är före den tidpunkt då direktivet träde i kraft.

Omfattningen av icke-återvinningsbara kostnader

39. Enligt beräkningar utförda av Assurandørgruppen (Försäkringsbolagsgruppen) uppgår kapitalvärdet för Københavns Belysningsvæsen's pensionsförpliktelser till 600–700 miljoner danska kronor, beroende på vilka antaganden som görs om pensionsåldern för de anställda som omfattas av förpliktelsen.
40. Beträffande framtida pensionsrättigheter för anställda med tjänstemannastatus kommer Københavns Belysningsvæsen att betala pensionsavgifter som motsvarar 15 % av lönen för att täcka dessa kostnader.

Återvinningsmetod

41. Regeringen överväger en övergångsordning enligt vilken Københavns Belysningsvæsen under en period på tio år

beviljas tillstånd att debitera elförbrukarna 700 miljoner danska kronor. Anmälan innehåller ingen närmare beskrivning av hur systemet kommer att utformas.

42. Om tilläggsavgiften har varit för hög måste överskottet återbetalas till förbrukarna. Företagen måste ha separat bokföring för stödet så att korssubventionering kan undvikas och insyn säkerställas. Beloppet skall specificeras separat på förbrukarnas elfaktura.

II. RÄTTSLIG ANALYS

1. Rättslig grund: Artikel 24 i direktiv 96/92/EG

43. Danmarks anmälan innehåller en uttrycklig ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG.

2. Krav enligt artikel 24

44. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:

A. Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller driftgarantier

- 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.
- 2) Driftåtagandet måste ha skett eller driftgarantin getts före den 22 februari 1997.
- 3) Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.

B. Krav avseende de åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen

- 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet.
- 2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör gälla.
- 3) Övergångsordningen skall omfatta de minst restriktiva åtgärder som rimligen behövs för att uppnå de berörda målen, som i sig skall vara

legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur.

3. Bedömning av anmälan

45. I det aktuella fallet är det inte nödvändigt att beträffande den anmälda övergångsordningen avgöra huruvida kraven A.1, A.2, A.3 eller B.2 och B.3 uppfylls eller inte, eftersom den berörda övergångsordningens åtgärder inte utgör undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG och således inte uppfyller krav B.1 ovan.

46. Artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG har följande ordalydelse:

"1. De medlemsstater i vilka driftåtaganden eller driftgarantier som getts före ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtagandena och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."

47. För att ett system skall utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktiv 96/92/EG måste det utgöra undantag från kapitlen IV, VI eller VII i detta direktiv.

48. Ett rent compensationssystem, dvs. ett system som innebär att en medlemsstat tillämpar avgifter för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som har uppstått genom tillämpningen av direktivet kan därför inte anses utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktiv 96/92/EG. För tillämpning av en sådan avgift förutsätts inte ett undantag från de ovan nämnda kapitlen i direktivet.

49. Denna slutsats påverkas inte av det faktum att åtgärder av den typ som avses i detta fall kan leda till mycket betydande snedvridningar av konkurrensen på den inre marknaden för el. Kommissionen erkänner således att betalandet av sådana avgifter kan få ekonomiska följder

som i väsentlig grad påminner om följderna av ett totalt eller partiellt undantag från vissa av de skyldigheter som anges i kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG. Snedvridningarna har dock en sådan karaktär att de inte utgör en följd av ett sådant särskilt undantag som anges i direktivet. Det att en kompensationsbetalning överförs till vissa elproducenter och att den finansieras genom en avgift som debiteras förbrukarna, är en åtgärd som inte direkt nämns i direktivet, men som måste undersökas mot bakgrund av konkurrensreglerna och särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget. I samband med detta skall åtgärder som medför liknande ekonomiska följder behandlas på ett enhetligt sätt, oberoende av vilket förfarande som tillämpas i varje enskilt fall.

50. Eftersom artikel 24 i direktiv 96/92/EG inte kan tillämpas är det därför inte nödvändigt att bedöma de ovan nämnda ytterligare kraven 2 och 3.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den föreslagna övergångsordningen hänför sig till åtaganden som danska elföretag förbundit sig till beträffande take-or-pay-

avtal för gas, stängning av kraftverk och pensionsförpliktelser enligt den danska regeringens anmälan i en skrivelse av den 19 februari 1998.

Artikel 2

Den övergångsordning som har anmälts av den danska regeringen omfattar inga åtgärder som utgör undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG. Artikel 24 i direktivet kan därför inte tillämpas på den övergångsordning som har anmälts av den danska regeringen.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Konungariket Danmark.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar

Christos PAPOUTSIS

Ledamot av kommissionen